

הלאון גורמיר ירושה 33 אליו 3 ד"ד תיקון

מניני כתובות דף ד ע"ב שלמה רסמ

דפוקסת היינו טחה בצק על פניה להאדים הבשר, מה שאין כן כחול גם סרק הוא צבע אדום ונצבעת בו.

וכן מצאתי בערוך ז"ל בערך סרק שהביא מפרק ט"ו דכלים (מ"ב) סירקן וכרכמן שהוא צבע קורין בלשון ישמעאל זרקון והוא ששר דקרא (וימיה כב, יד), ובערך שרק כתב מפרק המצניע לא העביר שרק על פניה פירוש שרק בשי"ן צמר גפנים כו', הרי מבואר דהוא ענין אחר. גם מדכתב פירוש שרק בשי"ן משמע דסרק בסמ"ך הוא ענין אחר. ואתי הכל על נכון, וק"ל:

דף ה ע"ב ד"ה זה גודל: נראה לי לתרץ דבוחן היתה קבלה בידם שהוא גודל אלא ולא ידעין איזהו מקומו של גודל, דיש לומר דהאמה נקרא גודל על שם שהוא ארוך מכל האצבעות, או גודל נקרא האחרון על שם עביו, לכן אמר זה גודל. ואע"ג דאי אמר זה בוחן הוי נמי אתי שפיר מכל מקום התנא נקט איך שנקרא בלשונו, דמצינו האמוראים מקפידים לשנות במשנה דוקא כלשון חכמים, כמו שמצינו בחולין פרק ראשית הגז (קלו:): אתגיייה רחילות, אע"ג דבקרא רחילים כתיב (בראשית לב, טו) לשון תורה לעצמה ולשון חכמים לעצמה, וכן בעבודה זרה פרק ו' ישמעאל (נח:). מה שאין כן זרת ואצבע גם בלשונו היה נקרא כן, וכן התרגום (שמות כח, טז) תרגם על זרת זירתא, ואפשר דנקרא כן על שם קטנותם כמו כתר לי זעיר (איוב לו, ב), וכן בגמרא ר' זירא הוא ר' זעירא כדאיתא בירושלמי^א.

דתפיסה ליכא שינוייה מיהא איכא וכמו שכתבתי בשינוייה בתרא והוא האמת לפי דעתי. נראה לי:

דף ד ע"ב ד"ה פוקסת. ואין נראה כו': ואני ראיתי בקצת פוסקים דגרסי כי קתני אכיהול ואפרקוס ואפשר דזו היא גירסת רש"י ז"ל, ובספרים (שלא) [שלנו] גרסינן פרקוס בק' ואם כן גם זה אינו פרוס (בק') [בכ"י]^א.

ומה שהקשו מפרק המצניע (שבת צה.), גם במועד קטן (ט: ד"ה פוקסת) הקשו כן. ולי נראה לחלק בין שרק בשי"ן ובין סרק בסמ"ך^ב, דלקמן (יז.) גבי שרק פירש רש"י ז"ל (ד"ה ולא) שהוא צבע המאדים את הבשר, משמע שהצבע בעצמו אינו אדום אלא שמאדים את הבשר, וגבי סרק פרק המצניע פירש (שם ד"ה סרק) שהוא צבע אדום בעצמו. גם פרק המצניע קראו בשם בלע"ז, ולקמן פרק שני (שם) כתב סתם שהוא צבע משמע דלא ידע ליה מה שמו. ואם כן פרק המצניע ומועד קטן פרק קמא איתא סרק בסמ"ך. הן אמת כי ברש"י ז"ל (ד"ה פוקסת) נרשם שרק בשי"ן^ג, ואפשר שטעות סופר הוא, אי נמי התם פירש רש"י ז"ל בהדיא דפוקסת הוא שמחלקת שערה^ד.

ובזה מיושב גם כן דתיקשי לרש"י ז"ל כיון דאמר פרק המצניע (שם) דכוחלת ומעברת שרק חייבת משום צובעת, אם כן גם פוקסת מתחייבת משום הכי, ולמה אמר משום בונה. ובה מיושב שפיר דפוקסת אינו צבע אדום אלא שמאדים הבשר ואין זה צביעה. דעל כרחך צריך לומר התם להך לישנא דפירש רש"י התם (צד: ד"ה וכן הפוקסת)

א. בדפוסים הקדמונים הגירסא כאן בגמ' 'פירקוס' בקר"ף ולקמן פרק שני 'פירכוס' בכ"ף. ובשיטה מקובצת כתב גם כן שמצא בספר קלף ישן הגירסא אכיהול ואפיקוס, וגירסא זו נחא טפי דלמה שינה התלמוד לשונו מפוקסת לפירכוס, ומעתה אין מכאן קושיא על רש"י, עכ"ל, [ונראה דפירקוס ופירכוס חדא היא].

ב. מדבריו משמע דבפרק המצניע הגירסא 'שרק' בשי"ן, וכן הביאו התוס' כאן ובאור זרוע הלכות שבת סימן סג, ה, וכן היא גירסת הערוך ולקמן. אמנם לפנינו שם הגירסא 'סרק' בסמ"ך.

ג. וכן הוא ברש"י לקמן סד: ד"ה ולא תפקוס. ד. עיין בערוך ערך פקס.

ה. כן הביא בחידושי אגדות מהרש"א בבא מציעא פה: ז"ל: וקרו ליה לרבי זירא קטינא חריך שקיא, פירש"י דאיניש גוצא הוה עכ"ל ולכן קרו ליה קטינא, וכתב בספר יוחסין דלכן נקרא נמי זעירא בתלמוד ירושלמי ובתלמוד בבלי נבלע העיין עכ"ל. ובהגהות יעב"ץ שם כתב שיש הרבה דוגמתה בארמית (שהעייין נבלע), וכן בעברית נקרא אצבע קטנה זרת שהוא כמו זערת העיין בלועז. והראב"ן במסכת חולין (סימן רסח) כתב: רבי זירא גרסינן ושמיה רבי זעירא, ומרוב חכמה היו קורין לו רבי זירא לשון זר זהב ולא זעירא לשון זעירות, וכן פירש רב האי גאון.

לא ימלאנו כיון שסמוך הוא לשבת, אבל הראש (פ"א סי' נו) לא כתב כפירוש רש"י ח"ל דוקא בערב שבת מיחזי כאומר לו שילך למחר יא בשלימותו ואמירה לגבי שבת ואפילו אם אמר לו מערב שבת עשה זאת בשבת אבל מופלג לפני השבת לא מיחזי כאומר לו עשה מלאכתך יב בשבת וכן עורות לעזבן וכלים לכובס צרבעי וחמישי מותר אף על פי שלא קצץ עכ"ל והר"ן (ד"ה גרסי) גם הוא פירש בדרך אחר דלא כפירוש רש"י ומציאו צ"ל אבל בקיבור פסקי הראש (א"ח לו) כתב ואם לא קצץ אדם יסנו בעיר אוחו שהוא שלום אליו או אחר שמקבל הכתב בשבילו מותר בכדי שיגיע מצדו יום לאותה העיר וכו' ואין ספק דטעות קופר הוא וכו"ל אם יסנו בעיר אדם קבוע לקבל הכתב שהוא שלום אליו וכו': ודע שנספר בה"ג דף י"ז (ע"א) [ע"ג] משמע דקבוצה ליה לפרש דהא דמשי לא קשיא הא דקביע וכו' איפכא מכל המפרשים והכי קאמר רישא דאין משלחין איירי בקביע צי דואר במתא והאי איגרת לצי דואר שדרה ואי לא משכה ליה לצי דואר במתא אזיל בתריה למתא אחרימא בשבת ואסור וסיפא דלא קביע צי דואר במתא והשליח נושא האיגרת ליד מי שנשלחו לו השתא אפילו לא משכה ליה במתא נותן הוא הכתב לבני ביתו ואין צריך לילך אחריו בשבת ותלינן לקולא דאוחו שנשלח אליו דר בסמוך לתומת העיר מיד שנכנס לעיר שנשלח לו ע"ש, וראיתי במ"ש בהגהת רבי אברהם מפראג ח"ל מתוך דברי רש"י משמע

[ג] וב"ש וברביעי ובחמישי מותר. נרייתא סס והר"ף והרמב"ם השמיטוה אבל הראש (פ"א סי' נו) והר"ן (ד"ה גרסינן) כתבוה ופירשה הר"ן בשלא קצץ וכגון ששכרו לימים דבר קבוצ כל יום כהליכתו ובתורתו אלא שאינו מקפיד עמו מתי ילך וכי הא בערב שבת אסור דכיון שהוא שוכרו לימים והוא שוכרו בערב שבת כשיזאל בשבת נראה כאילו הסנה עמו כך אבל צרבעי ובחמישי מותר אסור לשלח לעולם: מקפיד עמו מתי ילך עכ"ל:

[א"ב] וב"ש בשם הרמב"ם (פ"ו ה"ב) דאם לא קצץ אסור דשיח דעודם. כלומר דאפילו צרבעי ובחמישי אסור לשלח בלא קצץ אי לא קביע צי דואר שהרי לא חילק בין ערב שבת לרביעי וחמישי וזה בעלמנו דעת הר"ף שגם הוא השמיט נרייתא דשריא צרבעי ובחמישי ולפי דעתם צ"ל דהא דמנו רבנן אין משלחין אגרות צד גוי בערב שבת, לאו דוקא ערב שבת, אלא כל שאין המלאכה נעשית קודם השבת קרי ליה ערב שבת ואפילו מיום ראשון אי נמי נקט ערב שבת לאשמעינן דשקצץ אפילו בערב שבת מותר: ובתב הגאון מהר"י אבוהב ז"ל בשם הרשב"א הן שם קצץ ואמר לילך בשבת אסור וכן כתב הכל בו (פ"ו לא, ל ע"ד) וכן משמע מדברי סמ"ג (ל"ח סה י"ע ע"ג) והתרומה (סי' רכז) שכתבו דהא דמתירים בית הלל עם השמש היינו שהגוי עושה מלאכה מאליו אבל אינו ממיר לומר לו לעשות המלאכה בשבת וכן כתב רבינו בסיון רנ"ב ח. ונראה לי דהיינו דוקא כשקצץ הישראל עמו לילך בשבת אבל אם הגוי מעצמו

אמר לילך בשבת שרי דבדידיה קא טרם כדי שיטול שכן וכיון שהישראל לא נזהר שילך בשבת שרי: ובתב עוד הגאון הנזכר ז"ל שנתראה לו שאם הגוי הולך מעצמו למקום אחר וישראל נותן לו אגרת מותר בכל גוונא והוא שלא יהיה הגוי מכירו שאם הוא מכירו איכא למיחש שמה ירבה בשבילו הדרך. וע"ד נראה דחששא דחוקה היא זו ואיכא למימר שמה לא יטרח להרבות הדרך בשבילו ואפילו יטרח שמה לא ירבה ואפילו ירבה שמה לא יהיה בשבת (א):

- [ד] ובתב עוד שאם הגוי אמר לישראל שרוצה להוליך לו כתב צמס למקום שהוא רוצה נראה דאפילו בערב שבת שרי שהרי הגוי מאליו הוא עושה זה ואינו אלא להחזיק טובה לישראל מפני מה שקבל ממנו וה"ל כאילו קצץ מיהו אין להחזיר צמי ששלח אגרות ולא קצץ מתחלה צמי שיש לו לקצץ אחר כך שהרי צמי טו שהגוי הולך במלאכתו לישראל קא טרם עכ"ל:
- [ב] וז"ל הרשב"א בתשובותיו (ח"ג סי' ס"ה) שאלת קצץ האמור בפרק קמא דשבת מהו שאני סבור דלא סוף דבר קצץ בתחלה שיאמר כך וכך אמן לך אלא כל שעושה על מנת לפורעו אף על פי שלצורך יחפשו עמו מותר דכי עסיק בדידיה קא עסיק ולא אחא אלא למעוטי שכיר לשנה או לחודש דלא מתהני גוי ובדישראל קא עסיק. משוזה איצרא לאו קצץ ממש קאמר ומיהו מסתברא שקצץ או שהסנה עמו שיתן לו שכרו דהשתא בדידיה קא עסיק אבל בסתם לא אף על פי שיש בדעת הגוי שיתן לו המשלח או מי שנשלח לו שכר ויחפשו לפי שכל שלא קצץ ולא התנה לו שכר אין דעת הגוי סמוכה נכך ובדישראל קא עסיק עכ"ל:
- [ו] ובתב עוד הגאון מהר"י אבוהב ז"ל דמי שיש לו שכר גוי לשנה או יותר שאסור לשלחו בערב שבת באגרות שהרי מצד מאמר הישראל הוא עושה והישראל נהנה מזה הנאה גמורה שיעשה זה בשבת ולא ציוס אחר לפי שהימים האחרים יתעסק במלאכה אחרת עכ"ל ולפי טעם זה נראה דאפילו צרבעי ובחמישי אסור ומיהו לפי מה שכתב הרמב"ם בפ"ו (ה"ב) שהשוכר את הגוי לימים הרבה מותר לעשות לו מלאכה בשבת אפשר דכהאי גוונא שרי אלא שאפשר דלא שרי הרמב"ם אלא בשוכר את הגוי לעשות לו מלאכה מיוחדת כגון כתיבת ספר או אריגת בגד הן אבל אם שכרו לעשות לו כל מלאכות שיטרח בחוק ומן השכירות אפשר דמודה דאסור וכבר כתבתי זה בסיומן רמ"ד (ג. ד"ה ולעין שוכר):

דרכי משה

רמז (א) ועיין לקמן סימן רנ"ב יג:

פרישה

(ה) א"א א"ב בן קצין. והא דלא חיישין משום מראית העין דלמא הרואה יסבור שלא קצץ דעדיין ליכא אלא חששא אחת דמניא לשאלת כלי ולא לשכירות כלי וכדפרישית לעיל סימן רמ"ז (פרישה ס"ק א): (ו) והרמב"ם כתב דא אסור [דשיח] דעודם. פירוש אפילו ציוס אי אס אין

חדושי מהר"ה והגהות

רמז [א] שעמו משום דקבוצה ליה דנרייתא זו אחיא דלא מהלכתא ופליגא דנרייתא (קמייחא) [נברייתא] דנרייתא (קמייחא) [נברייתא] כל שקצץ אפילו בערב שבת מותר וכל שלא קצץ וליכא צי דואר דהיינו איש ידוע אפילו צרבעי ובחמישי אסור ואי איכא צי דואר אי יכול להגיע סס ידן אפילו בערב שבת מותר ואי לא יכול להגיע סס אפילו צרבעי ובחמישי מותר אפילו בלא קצץ וליכא צי דואר (מהר"ם):

הגהות והערות

[ז] בהידושי הרשב"א שלפנינו ליתא, ועיי' בחשובות הרשב"א ח"א סי' תתע"ה:
 [ח] כ"ה גם בר"ם הארוך, (ועיי' פרישה ס"ק ג), אבל אצלינו לא נמצא זה שם מפורש בטור, ועיי' בב"י (י' ע"א סוף ד"ה ומה שהתנה) וצ"ע:
 [ט] במהר"י אבחה: שהרי בשעה שהגוי הולך וכו': ין עיין משיכ לעיל סי' רמ"ד בהגהות והערות אות ט"ז: [יא] כ"ה גם בראש דפוס ויניציאה, ולפינו בראש: למחר, וכן העתיק הררישה לעיל סי' רמ"ו סק"א, וע"ע בפירוש מהר"י אבחה בריש הסימן: [יב] בראש איתא "מלאכת" וכן העתיק הדרושה הג"ל. [יג] דא מצאנו שם כלום מענין זה. ואפשר ששיין על ההלכה דבסמוך מענין שליח בחנם, וכוננו למה שכתב בררכי משה סי' רנ"ב סק"ב וכמו שהגיה כאן בשו"ע סוף ד"י: [יד] בלומר לבית הסמוך לחומה:

מאמר שבת סי' רמז ס"ג - סי' רמח ס"א מרדכי יא

דברי מרן הוא דמ"ש בס"ב ראם התנה עמו לתת לו שכרו מותר אף עפ"י שלא פירש כמה יתן ומשמע דכל שכן הוא אם התנה עמו בדבר קצוב היינו דוקא בהתנה לתת לו דבר קצוב לכל ימי השליחות ולא בדבר קצוב ליום דבכה"ג פשיטא דשרי דעכו"ם אדעתיה קא עביד אבל בדבר קצוב ליום אעפ"י שנראה שגם זה בכלל קצץ הוא מ"מ יש לחוש למראית העין שנראה כאילו משלחו למחר בשבת כיון ששכרו בכך וכך ליום ופוסק עמו בערב שבת משא"כ בנותן לו דבר קצוב לכל ימי השליחות דבדידיה קא טרח והוא הדין באמר לו שיתן לו שכרו אעפ"י שלא קצב לו מ"מ סמכא דעתיה והוי כקצץ עמו בכך וכך לכל ימי השליחות וכמבואר בס"ב.

והשתא דאתינא להכי מתורצת גם הקושיא השניה דמרן ז"ל דלא כהר"ן שכתב דזה לא מקרי קצץ אלא ס"ל למדן ז"ל דכל ששכרו בכך וכך ליום קצץ-מקרי אלא שחוששין למראית העין אם פוסק עמו בע"ש (וע"ל סי' רמ"ו שחששו למראית העין בע"ש ולא בד' וה' יעו"ש). והא דאסר בס"א אפילו ביום ראשון היינו בדלא קצץ כלל אלא שלחו סתם. ועיין להרב א"ר שכתב ענין כיוצא בזה על הקושיא השניה. אלא שהוא ז"ל כתב דמרן ז"ל חשש לסברת הר"ן ז"ל דזה לא מקרי קצץ ולכן אסר בע"ש מיהא יעו"ש ולי נראה כדכתיבנא.

רמ"מ יש לזקק דכל שהוא שכיר יום ליחסר מדינא אפילו מיום ראשון משום דכשעושה מלאכה בשבת בשליחותו של ישראל הוא עושה וכמבואר לעיל סי' רמ"ג ושאר הסימנים דבשכיר יום אסור וי"ל דהכא עכו"ם בדידיה קא טרח להרויח שכירותו ולא איכפת ליה לישראל מתי שילך ואין כאן רואים לומר שיאמרו בשליחותו של ישראל הוא עושה משא"כ לעיל אלא דלפ"ז היה לנו להתיר לשכור עכו"ם בדבר קצוב ליום לבנות ביתו שהוא חוץ לתחום ואף אם יעשה מלאכה בשבת אין לחוש. ועכ"פ היה לנו להתיר ליתן מלאכת תלוש בביתו של עכו"ם בדבר קצוב ליום והרי לא התירו אלא קבולת דוקא אבל שכיר יום לא כמבואר בירושלמי שהובא לעיל בב"י סי' רמ"ד ובפוסקים. ושמא יש לחלק בין עושה מלאכה שיתהנהגה הישראל ממנה לשליחות איגרת שאינו עושה שום דבר בגופה וצ"ע.

[סעיף ר'] (ד) ויש חולקים וס"ל וכו'. בב"י סי' זה לא הוזכרה דיעה זו אלא הביא דברי מהרי"א ז"ל בלי מחלוקת אמנם לקמן סי' רנ"ב הביא דברי השבולי הלקט שחולקים על מהרי"א ז"ל יעו"ש ודעת מרן ז"ל שם נראה שהוא כדעת מהרי"א ז"ל ולא הוזכר שם חילוק בין התחיל ישראל להתחיל עכו"ם וכך מסיק הרב ט"ז ז"ל ודלא כמור"ם ז"ל שחילק בכך לקמן בד"מ סי' רנ"ב ליישב דברי מהרי"א ז"ל דלא פליג על ההיא דשבולי הלקט ועיין א"ר ועמ"ש לקמן סי' הנז'.

[סעיף ה'] (ה) מותר בכל גוונא. אפילו נותן לו שכר דאל"כ מאי בא לאשמועינן עכ"ל הרב

מ"א ז"ל וביאור דבריו דאעפ"י שאינו עושה בחנם אלא דעתו ליתן לו שכר וגם דעת העכו"ם לקבל שכר אלא שלא קצץ עמו וגם לא אמר לו שיתן לו שכרו אלא שלחו סתם דבכה"ג הוא דאסרינן לעיל כמו שנתבאר. הכא דהעכו"ם הולך שם בלא"ה שרי כן נ"ל ברור בהכנת דבריו ז"ל ומה שתמה הרב ז"ל בעיקר דין זה דעכ"פ העכו"ם עושה מלאכה בשביל הישראל שמוציא הכתב מרשות לרשות ומעבירו ד' אמות ברשות הרבים לק"מ לפק"ד דבלא"ה העכו"ם נושא חפציו עמו ואין כאן תוספת מלאכה מפני הישראל. גם מה שהקשה מסימן רס"ו לא קשיא מידי דהתם כבר קידש היום וק"ל וכ"מ בספר הלכה ברורה. L

[סעיף ו'] (ו) אסור לשלחו ערב שבת באיגרת. לכאורה משמע דעת הש"ע דדוקא בע"ש אסור הא בד' וה' שרי וכ"כ המ"א ז"ל אבל בד' וה' מותר כיון די"א דזה מקרי קצץ כמ"ש סי' רמ"ד עכ"ל. גם הרב עולת שבת ז"ל כתב ענין דומה לזה. ואנא זעירא לבכי לא כן ידמה דלפק"ד א"א לפרש כן דעת הש"ע לפי הגהות מור"ם ז"ל דממ"נ אי מיירי בשכרו לכל המלאכות כנראה מהגהת מור"ם ז"ל כאן לכונ"ע אסור כמ"ש רמ"א ז"ל לעיל סי' רמ"ד עפ"י דברי הב"י שם ונראה שכ"ה דעת הרב מ"א ז"ל יעו"ש. וממילא אזדא ליה מ"ש הרב מ"א כאן דיש להתיר מטעם די"א דזה מקרי קצץ וכו' ואי איירי בשכרו לשליחות אגרות לבד הנה משמעות דברי מור"ם ז"ל כאן דאפילו בערב שבת שרי והכי משמע מדברי מרן ז"ל כאן בב"י לכן אני אומר דמ"ש מרן ז"ל כאן בש"ע ערב שבת לאו דווקא וראיה ברורה לדברינו דהא מהרי"א ז"ל מריה דהאי דינא כתב נמי בלשון הזה אסור לשלחו ערב שבת וכתב עליו מרן ז"ל בב"י דלפי הטעם שנתן לאיסור נראה דאפילו בד' וה' אסור יעו"ש וכאן בש"ע נראה שנמשך אחר לשון מהרי"א ז"ל וסמך על מ"ש בב"י וזה מן הברור לפק"ד. אמנם הרב הלבוש כתב בזה ב' דיעות והיינו לפי שהבין דמ"ש מרן ז"ל בב"י דבד' וה' נמי אסור חלוק על דברי מהרי"א ולכן הביא דעת מהרי"א ז"ל בסתם ודעת הב"י בשם י"א. אבל לפק"ד אין הדבר כמו שחשב הרב ז"ל אלא דעת מרן ז"ל לומר דכ"ה דעת מהרי"א ז"ל דה"ה דאסור בד' וה' וכמ"ש והדבר פשוט מצד עצמו ודוק היטב.

סימן רמח

[סעיף א'] (א) פחות מג' ימים קודם השבת. יש מחלוקת בין הפוסקים באלו הג' ימים היכי מנינין להו דמדברי הרז"ה ושאר פוסקים מבואר דבעינן ג' ימים שלימים ואסור כל יום ד' ולהרא"ש שרי ביום ד' ולר"י בשם הרמב"ן ז"ל אף ביום ה' שרי להפליג כמבואר בב"י תחלת סי' זה וכתב הרב עולת שבת ז"ל דהמחבר נמשך אחר דעת הרא"ש ז"ל דביום ד' מותר יעו"ש. ואנא זעירא לא ידענא מה ראה הרב ז"ל בדברי המחבר להכריח כן והרי סתם וכתב כלשון הכרייתא. ומה שיש לפרש בלשון

שופטים הלכות אבל פ"ב פ"ג

הרב"י (בב"י)

אלו קורין את הארבעה בל שנתו ו' את קורין נקטו המעשה די אלא קורין את הארבעה...
בקה משנה
שופטים הלכות אבל פ"ב פ"ג
הרב"י (בב"י)

אכל

לדבר שאמר לנפש לא תאכל וכו'
הרב"י (בב"י)

פרק שלישי

בדירה או שנושא לכת חזק מששה חרות התפוששים
הרב"י (בב"י)

אכל

בדירה או שנושא לכת חזק מששה חרות התפוששים
הרב"י (בב"י)

אכל

בדירה או שנושא לכת חזק מששה חרות התפוששים
הרב"י (בב"י)

אכל

בדירה או שנושא לכת חזק מששה חרות התפוששים
הרב"י (בב"י)

אכל

בדירה או שנושא לכת חזק מששה חרות התפוששים
הרב"י (בב"י)

אכל

בדירה או שנושא לכת חזק מששה חרות התפוששים
הרב"י (בב"י)

שופטים הלכות אבל פ"ב פ"ג

הרב"י (בב"י)

אלו קורין את הארבעה בל שנתו ו' את קורין נקטו המעשה די אלא קורין את הארבעה...
בקה משנה
שופטים הלכות אבל פ"ב פ"ג
הרב"י (בב"י)

אכל

לדבר שאמר לנפש לא תאכל וכו'
הרב"י (בב"י)

אכל

בדירה או שנושא לכת חזק מששה חרות התפוששים
הרב"י (בב"י)

אכל

בדירה או שנושא לכת חזק מששה חרות התפוששים
הרב"י (בב"י)

אכל

בדירה או שנושא לכת חזק מששה חרות התפוששים
הרב"י (בב"י)

אכל

בדירה או שנושא לכת חזק מששה חרות התפוששים
הרב"י (בב"י)

אכל

בדירה או שנושא לכת חזק מששה חרות התפוששים
הרב"י (בב"י)

אכל

בדירה או שנושא לכת חזק מששה חרות התפוששים
הרב"י (בב"י)

מגוון טקסט צד ימני, כולל פירושים ופסקים.

ו' לבל אלו מטמא בין לצורך בין שלא לצורך עד שיפתם הגוף. פלוגמא דמנאי נאכל רבתי ופסק הרמב"ן כרבי יהודה משום רבי טרפון עד שיסתם הגולל. ובתרומוהו הדשן סימן רפ"ג כתב בשם תוספות ש"ך דמתמירין שלא לטמאות לו אלא לצורך קצרה ולהביא לו ארון ותכריכין והכי נהוג. וכמו הרשב"א בשו"ע סימן רנ"ג אם דעמו לפטומו מותר לטמא לו לצורך עד שיסתם גולל שני והוא שיהא שלם עיניו ע"ס:

ז' ובעוד שהכהן מתעסק במתו וכו'. צפרק שלשה מיניו כהן שהיה עומד צבית הקצרות והושיטו

לו מתו ומת אחר ונגע בו יכול יהא חייב תלמוד לומר להחלו צבית שאינו מחולל ילא זה שמחולל ועומד ואסקינן דהיינו דוקא צבית אדם צמת אכל פירש ממנו ונגע צמת אחר חייב משום דמוסיף טומאה על עצמו שאדם כשהוא תפוס צמת הנוגע בו כנוגע צמת עצמו דיקרב צדיקרב מסאב בהו ונעשה אז הטומאה וכשפירש מן המט הוא עצמו אז הטומאה והנוגע בו ראשון לטומאה הילכך משפירש חייב אפילו בו ציזם שאינו מוסיף טומאה צמיים דמכל מקום מוסיף טומאה על עצמו צבית צבית וכתבו הרמב"ן והרא"ש דהא דאוקימנא דאית חייב צבית אדם צמת לאו דוקא איתו חייב אלא איסורא נמי ליכא אכל משפירש וחוזר ומיטמא חייב ולפיכך אסור ליכנס צבית הקצרות לקבור מתו כי מיד שיהא פורש ממנו חייב

יטמא אלא יפתחו [ג] חצי הקבר ויראה. וכתב הרמב"ן (ע"י קמא) והלכה כרבי יהודה משום רבי טרפון ושמעון מינה טעמא דנקטתם הגולל הא כל זמן שלא נפתח הקבר מיטמא ונגע צמת שלו צין לצורך צין שלא לצורך כמו שיראה עכ"ל וכתב הרא"ש דצבית צפסקין צהלכות טומאה (סוף סי' ז'): ובתרומוהו הדשן (סי' רפג) דלפי זה כהן שמת לו מת צצמת שרי ליה לשהות עם המט צאהל דאף על גב דצצמת הוא ואי אפשר לקברו היום מכל מקום נרץ הוא לשמרו כדי שלא יהא מוטל צצביון והוי קצת כמו צורך קצרה והא קמין דאפילו שלא לצורך התירה תורה וכל שכן צצאהי גונא אמנא צמוספות פרק קמא דפסקים (ט' סוף ד"ה צצפתמו) גבי צצפתמו של מצינן כצבו צצפשיטות אסור לטמאות לקרוביו אם לא לצורך המט ותוספות משנ"ן (שם ע"ג ד"ה וצא) צצאריו יומר וכתבו דלא שרו לטמאות רק לצורך קצרה או להביא לו ארון ותכריכין ואם כן נכון להסמיר עכ"ל: [בדק הבית] כתב הרשב"א בתשובה (ח"א סי' רצב) כהן הקובר מתו על דעת לפנותו [ג] מטמא לו עד שיסתם לו גולל שני כן אבל כשקובר שלא לפנותו לא יטמא לו משיסתם הגולל [ע"י כהן]:

ז' ובעוד שהכהן מתעסק במתו מותר לצמאות צמתו אסור לצמאות גם לצמאות אפילו בו ביום וכו'. גרסינן צפרק שלשה מיניו (מ"ד מ"ג): כהן שהיה עומד צבית הקצרות והושיטו לו מתו ומת אחר ונגע בו יכול יהא חייב תלמוד לומר להחלו (ויקרא כא' ד) מי שאינו מחולל ילא זה שמחולל ועומד והוינן צה מדתנן היה מטמא למתים כל היום אינו חייב אלא אחת אמרו לו אל מטמא אל מטמא והוא מטמא חייב על כל אחת ואחת ואמאי והא מטמא וקאי ואמר רב הונא בהו נזיר שהיה עומד צבית הקצרות והושיטו לו מתו ומת אחר ונגע בו חייב ולא אמרינן הא מטמא וקאי ומפסקין לה דכי אמרינן הושיטו לו מתו ומת אחר ונגע פטור צבית אדם צמת אכל פירש ממנו ונגע צמת אחר חייב וטעמא דמילתא משום דמוסיף טומאה על

דרכי משה

(ב) ובתשובת הרשב"א (ח"א) סימן רצ"ב היינו דוקא שקברו שלא לפנותו אבל אם קברוהו מתחלה לפנותו מותר לטמאות לו לצורך עד שיסתמו הגולל השני והוא שיהא שלם עכ"ל:

פרישה

צפרקת אמור הקרונה לרצות הארוסה מפרש כן אלינא דרבי מאיר ורבי יהודה: (טו) וילא לאנופה ומפותה. דכתיב ולאמומו "הנמולה" אכל מוכח עץ אף על פי שאינה נמולה מכל מקום אשר לא יתה לאיש כתיב צנמוליה לא נתקלקלו על ידי איש: (טז) אב"י מטמא לארוסה שנתגרשה ובוגרת. דהקרונה לרצות ארוסה שנתגרשה אליו לרצות טוגרת ועיין צב"י: (יז) לבל אלו מטמאין בין לצורך בין שלא לצורך. עיין דרישה:

דרישה

[ב] לבל אלו מטמא בין לצורך בין שלא לצורך. ובתרומוהו הדשן כתב וזה לשונו אבל התוספות פרק קמא דפסחים כתבו שלא לטמאות כי אם לצורך קבורה ולהביא לו ארון ותכריכין לכן נכון להחמיר כשמת לו מת בשבת שלא לשהות עמו באהל. מורי דברי: [ב*] (משגפתם הגוף וכו'. בתשובת [הרשב"א] סימן רצ"ב דוקא שקברו שלא לפנותו אבל אם קברוהו מתחלה לפנותו מותר לטמאות לו לצורך עד שיסתמו הגולל השני. עד כאן המגיה):

חדושי הגהות

שעג [א] חלק ג' סימן רנ"ג ועיין שם באריכות ויטר צי"ור: [ג] המעדין יו"ט (הל' טומאה סי' ז' אות ג) הגיה דנרין להיות מלך הקבר ומתקטת שמחות שלפנינו אימא יפתחו לו על הקבר ויראה כב):

הגהות והערות

[ח] פירוש נכסי מלוג שאין הבעל רשאי להוציאם: [ט] עיין פרישה אות ו ועיין לקמן ריש סי' שעד: [כ] עיין אה"ע סוף סי' צב: [כא] אולי טעמו כדתינא שם בריש פ"ח (הובא לקמן סי' שצד) פוקדין על המתים עד ג' ימים: [כב] ובתורה"א הגיטא יפתחו לו הקבר וכ"ה לגיטא אחת ברא"ש שם: [כג] עיין לעיל סוף סימן שסג: [כד] ראייתו מהירושלמי הובא לקמן סי' שעה (ריש דף שט) שסובר כן לענין האבלות ומדמה דין טומאה לדין אבלות עיי"ש. ולכאורה לפי המבואר שם היינו דוקא כפינהו תוך ד' וצ"ע: [כה] עיין ע"ז לו ע"ב: [כו] זאת קושיא נוספת:

לדעת האדם... (א) האדם...

לדעת האדם... (ב) האדם...

לדעת האדם

(ד) האדם...

לדעת האדם

האדם... (א) האדם... (ב) האדם...

האדם... (א) האדם... (ב) האדם...

לדעת האדם

האדם... (א) האדם... (ב) האדם...

האדם... (א) האדם... (ב) האדם...

האדם (ד):

האדם... (א) האדם... (ב) האדם...

האדם... (א) האדם... (ב) האדם...

האדם... (א) האדם... (ב) האדם...

האדם... (א) האדם... (ב) האדם...

גב דבסימני אור זרוע (הל' אגלות סי' סח) כחז לאפילו צעוד שהמת ח כהן שפירשו אבותיו מדרכי ציבור כגון המינים על כחפו לא יכנס אם אי אפשר לו לנאת מן הקצרות שלא יאהיל והמפורים אינו מיטמא להם. כרייתא (מת"כ ריש פרש"א אמר על הקצרות עכ"ל וכן כחז במדרכי דמועד קטן (סי' תתקטו) אות טו) כחזיה הרי"ף (א:) והרא"ש (סי' ט) נהלכות טומאה [וחזי ובהגות מיימוני סוף פרק ב' דאכל (אות ו) אלמא דקצרות להו לשונה] צעמיו (ויקרא טז) צמן שהן עושין מעשה עמיו ולא שפירשו מדרכי ציבור. וכבר נתבאר בסימן שמ"ה מי הם הפורשים מדרכי ציבור: ומ"ש ולא להרוגי בית דין ולא למי שמאבד עצמו לדעת. כן כחז הרמב"ם ז"ל בפרק ב' (ה"ט) וטעמא דכיון שאין מתאכלים על הרוגי בית דין דמתני כפרק נגמר הדין (סנהדרין מו:) ולא על המאבד עצמו לדעת כמו שנתבאר בסימן שמ"ה אין מתטמאין להם דהא נהא חליא כדמניא בפרק אלו מגלחין (מ"ק כ:) כל שהכהן מטמא להם מתאכלים עליהם: ואינו מטמא לפסק כגון שנתערב וי"ד וכו'. כרייתא (נמו"כ טז אות יג) כחזיה הרי"ף (טז) והרא"ש (סי' ו)

מכל מקום לאחר הקבורה (כ) כשחוזר על הקברים מוסיף לו טומאה. לפיכך משפחות כהונה עושין להם שכונה בסוף בית הקברות שלא יטמאו בקברים אחרים וכן כתב הרמב"ם. ורבינו תם כתב שיכול ליכנס לבית הקברות לקבור מתו ולא נהירא: [ח (כא) כהן שפירשו אבותיו מדרכי הציבור כגון המינים והמסורות אינו מטמא להם. ולא להרוגי בית דין ולא למי שמאבד עצמו לדעת. ואינו מטמא לספק כגון שנתערב ולדה [ז] (כב) בולד שפחתה או ספק בן תשעה לראשון או בן שבעה לאחרון: ו] ואינו מטמא לקרובים (כג) [ג] אלא אם כן יהא המת שלם אבל אם חסר ממנו כל שהוא אפילו הוא

דאם אפשר נחזרה שיהלך בין הקברים ושלא יאהיל על הקברים אף על פי שנהולכת המת על כחפו אי אפשר שלא יאהיל מותר לקברו בין הקברים וכדברי רבינו מכל מקום תפסינן לחומרא כדברי המוספות וכחז"ל כחז"ל לעיל ולגא כמו שכתב הרב בהגות שלמן ערוך (סי' כדברי רבינו דור"ק: [

ז"ל לה יטמא על הודאי הוא מטמא ואינו מטמא על הספק לב. וכחז הרמב"ן (טז) הילכך אין כהן מיטמא אלא על הקרובים ודאי אכל ספק כגון שנתערב ולדה טולד חצרתה או ספק בן תשעה לראשון או בן שבעה לאחרון והוא הדין לשאר כל הספקות כגון אשתו שגירשה בפק גירושין אינו מטמא להם. וכן כחז הרמב"ם ז"ל בפרק ב' (ה"ט):

ואינו מטמא ע"ה הקרובים אא"כ יהא המת שלם אבל אם חסר ממנו כל שהוא אפילו דמטמא על עגס כשעורה של אצו דליחא:

לה יטמא ואינו מיטמא על אציה שאין אדם מיטמא על אצו מן החי מאצו אכל מיטמא על עגס כשעורה מאצו. וכחז עליו הרמב"ן (ע"מ קמ) ולא מחורא שמעתייה דגרסינן בפרק שלשה מינים (מ"ד נג) אמר רב סקדא אמר רב נקטע ראשו של אצו אינו מטמא לו מאי טעמא דאמר קרא לאצו צמן שהוא שלם ולא צמן שהוא חסר פירוש וקף על פי שמתא ראשו לכיון שאינו כצנימו אינו מיטמא לו וכל שכן חסר ממש וקאשינן עליה דרב מאה מתניחא לה יטמא ואינו מיטמא על אציה שאין אדם מיטמא על אצו מן החי מאצו אכל מיטמא לג] על עגס כשעורה מן המת של אצו קשיא לרב ומסקנא (מ"ד) דרב דאמר כי האי תנא לרן דמניא מעשה שמת אצו של רבי דקוד צנינוק וצאו והודיעוהו לאחר שלש שנים (צנינוק) וצאו וצאל לרן אמ רבי יהושע בן אלישע וארבעה זקנים ואמרו לאצו צמן שהוא שלם ולא צמן שהוא חסר וקיימא לן (שם כ"א) מעשה רב ועוד דרביס יניבו ועוד כיון דלא אשכחן אמורא דפליג עליה דרב סקדא אמר רב קיימא לן הלכה כמתראי עכ"ל: ודורא"ש (סי' ו) כחז שמה שכתב הרי"ף אכל מטמא הוא על עגס כשעורה של אצו על כרחק לומר דהיינו דוקא על ידי חזרה שאם כבר נטמא לקצור את אצו ונתפר עגס כשעורה חזר עליו ומטמא לו לקצרו ואחי כרבי יהודה דפליג התם ארבי יהושע בן אלישע וארבעה זקנים דאם לא כן אחי דלא כמאן והקשה עליו למה פסק כמחלה נגד רבי יהושע בן אלישע וארבעה זקנים ועוד כי עשו מעשה וקיימא לן מעשה רב ועוד כי שיטת התלמוד בכל מקום דהלכה כמחלה נגד רבי יפסוק לרן דלא כמסמ מתניחין כל שכן הכא דרב סקדא סבירא ליה כרביס ועוד דצדורייחא חלינן לחומרא ולא יטמא לו עכ"ל: ובן פסק הרמב"ם בפרק ב' מהלכות אכל (ה"ד טו) חז לשונו אין הכהן מטמא לאצו מן החי של אצו ולא לעגס מעצמות אצו וכן המלקט עצמות אצו אינו מיטמא להן אף על פי שהשדרה קיימת נקטע ראשו של אצו אינו מיטמא לו שנאמר לאצו צמן שהוא שלם ולא צמן שהוא חסר וכן שאר הקרובים עכ"ל לרן: וצ"ע בין הלכה היא ליה הרי"ף יחידה והלכה ככל הגן רבנא דפליגי עליה: ומ"ש רבינו בחסר ממונו כל שהוא דאפילו מונח אצלו אינו מיטמא לו. כן כחז הרא"ש נהדיא (טז) וכן משמע מדברי הרמב"ם (טז) והרמב"ן (טז) ז"ל:

פרישה

(כ) כשחוזר ע"ה הקברים מוסיף לו טומאה. פירוש כשהוא מאהיל על המת או טוגע במת או אדם הנוגע בו בעודו שהוא טוגע במת או מאהיל עליו אצ הטומאה כאילו טוגע במת עצמו וכשפירש מן המת שאינו מאהיל עליו או טוגע בו הוא עצמו אצ הטומאה והנוגע בו הוא ראשון לטומאה: (כא) כהן שפירשו אבותיו מדרכי הציבור וכו'. דכתיב צעמיו צעוקה מעשה עמיו: (כב) בולד שפחתה. לאו דוקא והוא הדין טולד חצרתה וכן צמנין כמו טולד חצרתה: (כג) אלא אם כן יהא המת שלם. דדרשינן לאצו צמן שהוא שלם:

דרישה

[ג] (אא"כ יהא שלם. כתב הכל בו בשם ר"י) [הר"ש מאירא] דאין כהן מטמא לקרובי הרוג דהרוג חשבין ליה כחסר בכמה דוכתי וכו'. עד כאן המגיה):

חדושי הגהות

[ד] לאו דוקא ולד שפחה אלא הוא הדין ולד חצרתה (פרישה) וכן משמע צ"י בשם רמב"ן:

הגהות והערות

לב] והא דאצטרך למעטיה הא ספק איסורא לחומרא עיי"ש במעיר"ט אות ס: [ג] לפנינו בגמ' הגירסא אבל מחזיר ועיי"ש בהמפרש ועיין להלן ד"ה והרא"ש ולקמן ריש סי' שעד ד"ה ומ"ש ואם: [ד] וכתבניחא דלעיל כרבי יהודה: [ה] שהיה רוצה לפנותו משם להביאו לקברי אבותיו: [ו] פירוש גם אם יפסוק האמורא: [ז] עיין לעיל סי' שסב-שסג ולקמן סי' נג: [ח] ועיי"ש בכס"מ מה שטרח בזה ליישב דעת הרי"ף:

שלא יכנס לבית הקברות ולא יטמא בקברות אחרים. וכן
כתב הרמב"ם ז"ל [אבל פ"ב ה"ט].

ראה לקמן סי' תי

שכה

כתבת עוד, ששאלך חכם מגדולי הארץ הא
דאמרינן בפרק הנזקין נמינן נד, בן נפלו
ואח"כ נתפצעו, אם רוצה לומר כולם או אפילו
מקצתם. והשבת דלכאורה עד שיתפצעו כולם.
אבל כי מעיינת בה שפיר אפילו לא נתפצע
אלא אחד לבד. והטעם לפי שאותו שנתפצע
אבד חשיבותו ויעלה דהוי כמו אבד אחד מהם
דתלינן לומר הוא האסור. וראיה מדאמרינן בפרק
התערובות נזכרים עד, אן פבעת של עבודה זרה
שנפלה למאה כולן אסורות, נפלה אחת מהם
לים הגדול כולן מותרות, אבל דבילה של תרומה
לא, ואסיקנא אפילו דבילה של תרומה. והכא נמי
כשנתפצע אחד מהם איבד חשיבותו והרי הוא
כמי שנאבד ואני אומר זהו של איסור.

תשובה אחד שאמרת לא אחד בלבד, אלא אם נפצעו
מהן כמנין שנפלו שם מן האסור אם אחד
אחד ואם מאה מאה. ועם כל זה הראשון שאמרת הוא
העיקר שאי אפשר לך לומר כלשון האחרון בשום צד.
וכדי לברר הענין ולהרחיב הביאור אקשה ההיא דזבחים
שהבאת אייך דבסמוך לה. טבעת של עבודה זרה
שנפלה לתוך מאה ופרשו ארבעים לצד אחד וששים לצד
אחר, ארבעים מותרין וששים אסורין שאני אומר איסורא
לתוך רובא אישתאר. אם כן קשיא אהיא דלעיל הנפלה
אחת מהן לים הגדול כולן מותרות שאני אומר ההיא
דנפלה דאיסורא הות. ואמאי אדרבה אני אומר איסורא
לתוך רובא אישתאר, ותרויהו משמיה דרב איתמרן ואם
כן קשיא דידיה אדידיה. ועוד כל שהן כולן לפניך מפני
מה אתה מתיר את זו ואוסר את זו ואומר זו שנתפצעה
של איסור היתה והיא אסורה והשאר מותרות. אדרבה
היה לך לאסור את כולן דומיא דשני שבילין דכשבאו
לישאל בבת אחת שניהן טמאין. אלא על כרחין ההיא
דזבחים דוקא כשאבדה ואינה לפניך, אי נמי כגון קירב
ראש של אחד מהם. דעכשיו אי אתה בא לדון להורות
אלא אותן שנשארו ולא על אותן שכבר אבדו או שקרבו.
וכיון שכן אנו אומרינן אותה שנפלה היא היתה של איסור.

תרומה בידיה, ודילמא תרומה טמאה היא, דקא אכיל
מיניה. אלמא שרי ליה לכהן טמא לעמוד במקום הקבר.
ומרבתינו ז"ל שהקשו עליו דודאי כרבי טרפון קימא
לן דסתם מתניתין כותיה דתנן אמרו לו אל תטמא והוא
מטמא חייב על כל אחת ואחת ואף על גב דמיטמא
וקאי. ואף על גב דפליג רבי עקיבא בברייתא הא קיימא
לן [יבמות מב, ב] סתם במתניתין ומחלוקת בברייתא הלכה
כסתם. ועוד דרב הונא דהוא אמורא קאי כותיה. ואי
מההיא דפרק דם הנדה מאן לימא לן דכותאי לאו כר'
עקיבא סבירא להו, ודילמא כך הן דורשין להחלו בכל
כהן טמא ואפילו ניטמא למחר ולית להו מדרש לה יטמא
אינו מיטמא לאחרים עמה, ומשום הכי מקשה ודילמא
כהן טמא הוא ותוספת טומאה לית להו.

ויש מביאין ראיה עוד להתיר מההיא דבאין דבקצרה
וטמאה עמהם. ומדאמרינן תו בפרק מי שמתו
[שם] מדלגין היינו על גבי ארונות של מתים לצאת לקראת
מלכי ישראל. ואמרינן התם משום דרוב ארונות יש בהן
פותח טפח ומיעוט אין בהם וגזרו על שיש בהן משום
שאין בהן, ומשום כבוד הבריות לא גזרו בה רבנן. אלמא
מותר להלך בבית הקברות ולדלג על גבי ארונות ולא
גזרינן משום שאין בהם פותח טפח משום כבודו של
מלך.

ועם כל זה יש מרבתינו ז"ל שאסרו לפי שבימי הראשונים
היו נוהגין על דרך הרוב בארונות שיש בהן פותח
טפח. ויש ביציאתן פותח טפח שאין טומאה בוקעת
מהן ועולה וכדאיתא התם. אבל עכשיו שהקבר סתום
מכל צדדיו הא קיימא לן דקבר סתום מטמא כל סביביו
ומדאורייתא. וכדאמרינן בבבא בתרא פרק קמא יב, א בית
סתום והמת בתוכו אינו מטמא כל סביביו פרץ פצימיו
מטמא כל סביביו. ואף על פי שההיא אינה ראייה גמורה,
לפי שיש לפרשה בשעתיד להוציאו משם ויש סכנין
סביבות הבית, וכל דלא מיתד לה פיתחא דהא סתום
ההוא ואין ידוע באי זה צד הוא מוציאו מעתה כל סביביו.
אבל בסיפרי [תקת פסקא קכו] תניא או בקבר [במדבר יט, יח] זה
קבר סתום. או אינו אלא פתוח, אמרת קל ותומר ומה אהל
שמקבל טומאה אינו מטמא כל סביביו כשהוא פתוח וכו'.
אלמא קבר סתום מטמא כל סביביו ומטמא באהלו דבר
תורה. ומכאן אסרו כאן לכהנים ליכנס למתיהם בבית
הקברות.

ומה שאמרת אם כן נמצאת אתה מצריך את הכהנים
לעשות לכל מת ומת תפיסת קברות חדשה. לא כן,
אלא כהנים עושין להם שכונת קברות שלהם בסוף בית
הקברות. וכל כהן שמת לו מת קובר בתוך השכונה כדי

קצו

הלרי

ידיד סימן קפב

שבת

אצולה והפילה במקום שהי מחפלה בחייו כי זכות זה
 תעמוד לו יודאי הנשמה החזור צימים הראשונים גם לשם
 כוללנייה.
 ובלא"ה רחיתו בני שבט יהודה להגאון מהר"י עייש זי"ע,
 שכי כאן בפשיטה דענין נח"ל למה אין שום נפ"מ
 אם מהפללן במקום שנפטר או במק"א וחזי לנרף דעהו עכ"ל
 בנדון זה.

סימן קפד

בבד ידדנו הרב הג' המו"ל ר' ישראל רוזן שליט"א.
אחדשה"ט בכבוד קבלתי מכתביו, ומהמה רביו עזרם לא
 באחי רק עכשו ובקול.
אודות סוף עומאה ללאת, ותקון לכהנים צניה הולכי
 בלינסון, כנכ ג' דעה לפניו, ה. פשפיה משמעה
 הפוסקים צו"ד ס"י ש"ט ס"ד צרמ"ה דע"ג לא פלגי
 אלל בשער העיר אם גם צד סו"ט ללאת כיון דאיפסק
 חויר, אלל כל דלא איפסק חויר אפילו כמח הדרים זה
 לפניו זה יש גדר סו"ט ללאת כיון דבעומאה עתידה שאלא
 שם ה"ה באלו הוא כבר שם הצ"ח מב"ח ואצ"ח מדרבנן
 כלכלן, ב. דעה המחמירים דלפילו באיפסקו חויר יש חומרה
 סו"ט ללאת, וצד מהבדר כדעה המקילים שצתשובה הכ"ד,
 אם לא משום השגש שמה יצוא כמה פתחום כמ"כ בהשניה
 מהר"י וצפוסקים, והנפ"מ צצנה שאינו שעה הולכה וכיו"ב,
 ג. צשועה מקובלה צי"ה יו"ד ע"א וירא דזוקא פתח מקום
 המה שבו שם שרי כי חיל ולכלוה פירושי אינו עמ"ל
 אלל העומד על פתח הבניה שהמה בחוכו, אלל פתחים של
 שאר הבתים אצ"ע שסו"ט ללאת דרך שם עכו"ל, דרתי
 בענין שהי פתחו של ציה שהמה שם, ושסופו ללאת צו
 ע"כ לשנו, וציה שהמה שם צפשוותו נקרא החדר וכי
 שעכשו גורם שם עומאה חכ כמו שצ"ח ללד צם ע"כ
 ס"י ש"ט שם ולא ראה דברי השעמ"ק ה"ל.
 ראי לאו דמסהפיו"ח חמונה דגם לדעה המחמירים ופשפיה
 הכלכה דכל החדרים נאכרים וכ"ה דעה בגר"א בא"ר
 פ"ז דהלכות, מכ"מ יש הבדל בין פתח הראשון לשאר פתחים
 הצפתה ראשון סו"ט ללאת כל"מ דהיינו מן החורה, ודין
 סו"ט ללאת של שאר פתחים אח"כ מדרבנן, וצד הי מקום
 לישב סחירת רש"י צציה יו"ד ע"א שכי שהיא רק מדרבנן
 עם מש"כ רש"י צציה ל"ז ע"א דסו"ט ללאת הל"מ דאריותה,
 אשר כולם עמדו ע"ז.
איברא מש"כ צע"ש להוכיח להקל בשאר פתחים מלשון
 התה"ד צפוסקים ס"י כ"ד שכי צחו"ד דרך הוא
 הל"מ ואין טעם צצבר, נוכל לומר כיון דמילתא בלא טעמ"ל
 היא הצו דלא לוסף עלה ונימ"ל דרך היא הלכה דזוקא
 באותו פתח שמוציאין אותו תהלה מתוך האוכל אל חוך
 האויר הואיל ובאותה יוצאה נעבר האוכל נאמרה הלכה
 באותו פתח יעמ"ל ולא מכאן ואילך ע"כ בהכ"ד, ומח מדיוק
 הע"ש הכי ד"י התה"ד טעם חויר וגם דזוקא פתח ראשון
 שעכב צה נעבר צי"אחהו, אלל שאר חדרים לא נעמ"ל
 מעולם, הכי שצצרה תה"ד שרק פתח ראשון נעמ"ל צסו"ט
 ללאת אלו דברי הע"ש.

ולדידי בעניי כ"ז אין מקליע דאין דל"ר דמ"ד מש"כ החלקת
 יואצ גרע נ"ד משאר נדון של רבוי צשיעורים, אלל
 לאורך גיס"א ריבוי צשיעורים בעלמ"ה חמור מ"ד דרבו
 צשיעורים צצשול ה"ש דאסור צצנה דע"י שריצה צשיעור
 נחשב כאילו נעשה מללכה צשול גם צצביל רבוי ועשה
 מללכה גם צצביל התוספת, וכיו"ב צצביל הגרורות השלישי
 מ"י גרורות צמנה"ה שם, וכן צכולס, ויש מ"אחה
 מללכה גם למה של"ה ר"ך, אלל צצבל המת שהציה מל"ה
 טומאה ממנה שמתח"ה לעמ"ה לו והוא נהחלל ונעמ"ל ע"ז
 אין התוספת של מה ה"ר מוסף לו כל"ה הלול ועומאה
 וכש"ם חור מי"ז ע"ב ה"ל, והוא עדיף מ"הן איסור הל על
 איסור בעלמ"ה דכ"י דל"נו הל מכ"מ קיים עליו ועשה עכ"ל
 שניהם, ונפ"מ לקברו בין רשעים כמבואר יצמות ל"ז אלל
 ככה כ"י כעין צצב לו עומאה דמנה"ה כ"ד ע"א ועדיף מי"י,
 וקרוצ לשמע דגם למ"ד דעו"מ דחוי"ה מותר ל"כנס ודברי
 הגאון ועצ"ן ודעמ"י צצרים צוכ דמותר, מוכו ודאי אם
 אפטר בקלות לקיים שיה"כ ר"ך להשדל צזכ, ומכ"ש דאי"ה
 ס"ם להקל דולמ"ה כח"ה"ז ודעמ"י ובעור דככלי"כ אין שום
 חשש, ודילמ"ה כר"ה ודעמ"י דצו צי"ה עכ"ל אין השש
 וכמ"כ גם צשאל"ה ועצ"ן: וגם אם מחמיר לעמ"ה, מכ"מ
 ה"ל למחות בצחורים העש"ם כן.

ז) ומש"כ כבודו מדוע לא מלינו גדר חינוך באיסור יהוד,
 אשתוק לו מש"כ בעניי צחי לשי"ע ח"ש ס"י
 כ"ד ס"י"ה, חינוקות שהיא פתחה מצ"ה ג', והינוק פתוח
 מכן ע' מותר להחידד עמ"ה: ציש"ש קודשין פ"ד ס"י כ"ז
 מהקט"ה צלשון כסמ"ג ש"י שאין יחוד אלל כשכ"ה צן י"ג
 והוא צה ג' לכה"ס, וא"כ גם לדודה יכ"י ר"ך צת י"ז שנה,
 ו"ל ד"י מה"ס ר"ך שיהי צה וצן טושין, וא"כ איסור יהוד
 מכן י"ג עם צה ג' ולמעלה, ולצ"ה י"ז עם צן ע' ולמעלה
 וע"ש ובח"כ"כ"כ, וכ"כ ה"ה לעיל ס"ט.

ולצ"ה פחה לא ידעתי בעניי למה לא שייך גדר חינוך גם
 צקטן וקטנה באיסור יהוד דה"ה חינוך שייך להלכה
 גם צפרושה מאיסורים עי"ן חו"ה ס"י שמי"ג, והוא ענין
 חמור של עריות, ואפילו יחוד פנויה דרבנן, והצ"ה לא הצי"ה
 עדין לנדוח מכ"מ גם צצצקן שייך חינוך, וצפרע ענין חמורגל
 כרצ"ה כיוחוד עכ"ל שם. ע"ל ק"ה פ"י ר"ד

הורני דש"ת בלוג"ה, מצפה לרחמי ה'

סימן קפג

ברמ"א יו"ד ס"י ש"ד ס"ג, ומ"ה להפלה שהריה וערביה
 במקום שמה שם אפילו אין אלל בי יש נח"ר לנשמה:
 משמעה ק"ה אחרונים דמל"ה דזוקא צמקום שמה שם, אמנם
 עי"ן לשון רמ"א לעיל ס"י ש"ע ס"ג ש"י דאם יש אללים
 צמק"א ח"ש אי"כ משמע דאי"ל להדר אחריו זה להפלה צמקום
 שנפטר דזוקא, וכצ"ה רנ"ש צם ע"כ"ש שם צזכ, אצ"ר"ה צצכ
 נה"ו לצנה צצנה דזוקא צמקום שנפטר כ"י להנח"ם שם
 ולהפלה שם דזוקא.
אמנם צצצדה ש"ה לודי צח"ה שמה צציה ח"י מצניו והכי
 לו הנפטר דירה צמקום אחר שהכי רגיל ללמוד שם
 ולהפלה כמה שנים צמנין צצצור צזכ ק"ה נוע"ה לקצוע

יו
 ינה
 ים
 מה
 לוי,
 זוף
 צ"ה
 וצ"ה
 זור,
 רות
 ור"ה
 רור
 צ"ה
 צ"ז
 יכ"ס
 נ"ל,
 צ"ה,
 נכון
 און
 נ"ל,
 ור"ה
 זיו"ב
 צ"ד
 מהו
 עם
 ק"ה
 זוף
 ע"ה,
 ר"ס
 זכ"ה
 ר"ס
 צ"ה
 לו
 ו"ה
 צ"ה
 שני
 ג"ה
 צ"ד
 י"ה
 כ"ו
 זכ"ב
 דג"ס
 רות
 ר"ך,
 חות
 ור"ה
 ח"ה
 ור"ה

ועוד לו הכמו השבילי רשומה שבבית המספר אנה אלא הרבנו (אפילו בפמרת) לעת הש"ך אע"פ שאנו עוקר כ"ש) בעוד שהוא סתום דסוף שומרה לצאת פשיטא שאנה אלא דרבנן וכמו שבפנינו בחבורי החדש מובל ע' כע"ה.

ואחד מן השושים הגלוי נחלה כ"ש רש"י רפ"י וראו: הוי אוסר לעץ הקציה דבר עב"י.

זאין כו

זאין לומר הכל כמה ולא נרד הדבך שלמעלה ח"ה הוא ולא ד"א. ולפיכך מותר לנרד מוספי של הכל לחלחה. שלא נמקדש השם. הא ליתא. רבאן דמתכשר ע"י גזירה הדבך לענין איסור מחוקק. הוא הרין אפילו לא נרד וכו'. הכל תעמוד לפד כפוד דמי. כדמשינון בניעת אוחות בשאבע בשבת. אפילו לקרות בני. והוא נמי כיון דאת לית חקין. האסר מחוקק עב"פ.

ור"ל דהא וראי חליה כעני דד"א. מילתא דהנני באשר היא. והבי גרול עולם המכשרין אותה בכל אופן; גם הרשבי"ן חלוק היה בדבר זה. על שכונדו הדב"ש. וכך הוא דעתו במור וקציעה. שאין ראיה כלל מההיא רספ"י דחוקי. כמ"ש שם בס"ד. וכן מהר"ם הורה בה להקל.

ועם כו

ועם שלעתי. מ"ם צ"ר. שלא הוא רבוקה. אלא כהוה השערה דקה מן הדקה. משא"כ בניעת בניגע כמש"י. שם מקום להכשיר. שכן היא דעת כמה גדולים קדמונים שכל האוחזין צריכין להיות נוף אחד. ומסתברא לי כוונתי. ונרא נמי מוכח לשטחי בפירוש חלו כמעט דדיינו דחוקא נגיעה קצת דמקורא חליה. כמי שתולה דבר בחד התקני. שנספר עליו כמש"י וא"ש שפי. דחוק.

ואחד כו

ואחד שיהא עב"פ מרד ספקא לא נפקא. וכן רבי אי רבי חומרא תויה. לענין מחוקק.

ועוד לו הכמו השבילי רשומה שבבית המספר אנה אלא הרבנו (אפילו בפמרת) לעת הש"ך אע"פ שאנו עוקר כ"ש) בעוד שהוא סתום דסוף שומרה לצאת פשיטא שאנה אלא דרבנן וכמו שבפנינו בחבורי החדש מובל ע' כע"ה.

ואחד מן השושים הגלוי נחלה כ"ש רש"י רפ"י וראו: הוי אוסר לעץ הקציה דבר עב"י.

זאין כו

זאין לומר הכל כמה ולא נרד הדבך שלמעלה ח"ה הוא ולא ד"א. ולפיכך מותר לנרד מוספי של הכל לחלחה. שלא נמקדש השם. הא ליתא. רבאן דמתכשר ע"י גזירה הדבך לענין איסור מחוקק. הוא הרין אפילו לא נרד וכו'. הכל תעמוד לפד כפוד דמי. כדמשינון בניעת אוחות בשאבע בשבת. אפילו לקרות בני. והוא נמי כיון דאת לית חקין. האסר מחוקק עב"פ.

ור"ל דהא וראי חליה כעני דד"א. מילתא דהנני באשר היא. והבי גרול עולם המכשרין אותה בכל אופן; גם הרשבי"ן חלוק היה בדבר זה. על שכונדו הדב"ש. וכך הוא דעתו במור וקציעה. שאין ראיה כלל מההיא רספ"י דחוקי. כמ"ש שם בס"ד. וכן מהר"ם הורה בה להקל.

ועם כו

ועם שלעתי. מ"ם צ"ר. שלא הוא רבוקה. אלא כהוה השערה דקה מן הדקה. משא"כ בניעת בניגע כמש"י. שם מקום להכשיר. שכן היא דעת כמה גדולים קדמונים שכל האוחזין צריכין להיות נוף אחד. ומסתברא לי כוונתי. ונרא נמי מוכח לשטחי בפירוש חלו כמעט דדיינו דחוקא נגיעה קצת דמקורא חליה. כמי שתולה דבר בחד התקני. שנספר עליו כמש"י וא"ש שפי. דחוק.

ואחד כו

ואחד שיהא עב"פ מרד ספקא לא נפקא. וכן רבי אי רבי חומרא תויה. לענין מחוקק.

ועוד לו הכמו השבילי רשומה שבבית המספר אנה אלא הרבנו (אפילו בפמרת) לעת הש"ך אע"פ שאנו עוקר כ"ש) בעוד שהוא סתום דסוף שומרה לצאת פשיטא שאנה אלא דרבנן וכמו שבפנינו בחבורי החדש מובל ע' כע"ה.

ואחד מן השושים הגלוי נחלה כ"ש רש"י רפ"י וראו: הוי אוסר לעץ הקציה דבר עב"י.

זאין כו

זאין לומר הכל כמה ולא נרד הדבך שלמעלה ח"ה הוא ולא ד"א. ולפיכך מותר לנרד מוספי של הכל לחלחה. שלא נמקדש השם. הא ליתא. רבאן דמתכשר ע"י גזירה הדבך לענין איסור מחוקק. הוא הרין אפילו לא נרד וכו'. הכל תעמוד לפד כפוד דמי. כדמשינון בניעת אוחות בשאבע בשבת. אפילו לקרות בני. והוא נמי כיון דאת לית חקין. האסר מחוקק עב"פ.

ור"ל דהא וראי חליה כעני דד"א. מילתא דהנני באשר היא. והבי גרול עולם המכשרין אותה בכל אופן; גם הרשבי"ן חלוק היה בדבר זה. על שכונדו הדב"ש. וכך הוא דעתו במור וקציעה. שאין ראיה כלל מההיא רספ"י דחוקי. כמ"ש שם בס"ד. וכן מהר"ם הורה בה להקל.

ועם כו

ועם שלעתי. מ"ם צ"ר. שלא הוא רבוקה. אלא כהוה השערה דקה מן הדקה. משא"כ בניעת בניגע כמש"י. שם מקום להכשיר. שכן היא דעת כמה גדולים קדמונים שכל האוחזין צריכין להיות נוף אחד. ומסתברא לי כוונתי. ונרא נמי מוכח לשטחי בפירוש חלו כמעט דדיינו דחוקא נגיעה קצת דמקורא חליה. כמי שתולה דבר בחד התקני. שנספר עליו כמש"י וא"ש שפי. דחוק.

ואחד כו

ואחד שיהא עב"פ מרד ספקא לא נפקא. וכן רבי אי רבי חומרא תויה. לענין מחוקק.

ועוד לו הכמו השבילי רשומה שבבית המספר אנה אלא הרבנו (אפילו בפמרת) לעת הש"ך אע"פ שאנו עוקר כ"ש) בעוד שהוא סתום דסוף שומרה לצאת פשיטא שאנה אלא דרבנן וכמו שבפנינו בחבורי החדש מובל ע' כע"ה.

ואחד מן השושים הגלוי נחלה כ"ש רש"י רפ"י וראו: הוי אוסר לעץ הקציה דבר עב"י.

זאין כו

זאין לומר הכל כמה ולא נרד הדבך שלמעלה ח"ה הוא ולא ד"א. ולפיכך מותר לנרד מוספי של הכל לחלחה. שלא נמקדש השם. הא ליתא. רבאן דמתכשר ע"י גזירה הדבך לענין איסור מחוקק. הוא הרין אפילו לא נרד וכו'. הכל תעמוד לפד כפוד דמי. כדמשינון בניעת אוחות בשאבע בשבת. אפילו לקרות בני. והוא נמי כיון דאת לית חקין. האסר מחוקק עב"פ.

ור"ל דהא וראי חליה כעני דד"א. מילתא דהנני באשר היא. והבי גרול עולם המכשרין אותה בכל אופן; גם הרשבי"ן חלוק היה בדבר זה. על שכונדו הדב"ש. וכך הוא דעתו במור וקציעה. שאין ראיה כלל מההיא רספ"י דחוקי. כמ"ש שם בס"ד. וכן מהר"ם הורה בה להקל.

ועם כו

ועם שלעתי. מ"ם צ"ר. שלא הוא רבוקה. אלא כהוה השערה דקה מן הדקה. משא"כ בניעת בניגע כמש"י. שם מקום להכשיר. שכן היא דעת כמה גדולים קדמונים שכל האוחזין צריכין להיות נוף אחד. ומסתברא לי כוונתי. ונרא נמי מוכח לשטחי בפירוש חלו כמעט דדיינו דחוקא נגיעה קצת דמקורא חליה. כמי שתולה דבר בחד התקני. שנספר עליו כמש"י וא"ש שפי. דחוק.

ואחד כו

ואחד שיהא עב"פ מרד ספקא לא נפקא. וכן רבי אי רבי חומרא תויה. לענין מחוקק.

והארץ שייך לומר כיון שהוא לבד ואחשבי רחמנא לענין מחיצות למהו רשות חשבי ג"כ מחיצות לצורך כ"א ואפשר שיה ג"כ כוונה הד"ע דלא אמרי' לברך להחמיר ולהחשבו למחיצות גמורות שהי' חשבי במחיצות לצורך כ"א מחמת דאחשבינהו רחמנא מחיצות מחמירין ג"כ לענין אבל בזה לא אמרינן להחמיר כ"כ :

עוד כתב המג"א ותל"א אי אמרינן לברך בכלים ומביא הא הרמב"ן בשם דף ח' ע"ש ומקשה מהו דטרקטי' וכלכלה ע"ש והוא תמה שהרמב"ן לא כ"כ רק דלא משייבין כלי לרשות מנה לברך והיינו לענין לפטור הזוהר כלי שהוא ז' ומשהו ולומר דמחמת לברך נעשה הכלי רשות שלם והזוהר רשות פטור ולא מבטלינן לכולי עצמה ולרשות אבל ודאי דכשוקיפנין ד' מחיצות פולטים לעשות החלוקה לענין לטליל בתוכה או לחיוב הזוהר לזר"ה ודאי דאמרינן לברך אף בכלים. ועוד דע"כ מהני מחמת עומד מרובה על הפרוץ דמהני בכלים כמבואר בערוכותין דף ט"ז בשייבא שהוקפחו באוכפות ובעכשין כשאין בין זה לזה במלואו דהיי' מחיצות גמורות לשבת ועומד מרובה על הפרוץ מהני בין בשתי בין בערב רק ביותר מג' למשה לא מהני מטעם אחר מפני שגמריים בוקעין בו ומבטלין המחיצות אבל בפחות מג' או באמצע אפילו ביותר מג' הוי' מחיצות כמבואר שם ע"כ ע"ש. ואם כן בטרקטי' וכלכלה גבוחין ז' והן פחות מג' סמוך לקרקע הוי' רה"י מטעם עומד מרובה על הפרוץ דמהני אפילו בכלים :

סעף ג' אין סומכין. ענין ט"ז ס"ט ד' היינו בקעת לחה אבל יכשה מותר וכו' ע"י"ש. ופסק כהר"א וטור דלית ליה מקצה ביי"ט רק הטעם דאסור דגוירה י"ט אטו שבת דבשבת כיון דלא חיי להיסק אלא עצים כמו אבנים דחיי מקצה לכ"ע אבל בביבשה מותר כיון דחיי להסקה לא גורדין משא"כ בלחה דאף ביי"ט מן הסתם לא חיי להסקה רק להיסק גדול גורדין כמבואר בב"י ע"ש אך לפ"י מותרין דברי הרמ"א לר"א"ש אסור בלחה אף לצלות בו :

לומר דאף דהאריך אינו מטעמך מי"ט אינו מבטל לענין דאם בצירוף שני צדדין יש פוחם טפח דחשבי כשגורין סמוכין כמ"ש המ"א בסמוך תרל"ז ס"ט ה' ע"ש ואם יש בשני גנין בולט כ"א וצ"י טפח והן סמוכין בפ"י מג' זה לזה ומת וכלים תחת גג אחד שהי' נחשב כאילו הן תחת אותם שפ"ט וע"ז כ' רמ"א דלא אמרינן לברך להחמיר פירש דלא אמרינן לכל בולט להסמיך העומד החל להראות לחמיר ולהשיב השני עומדין לאלו חוקים בעומד מרובה על הפרוץ מהני להשלים לעצור לברך לא אמרינן רק לענין שתחלה לא יזיק כגון במחיצה שצ"ל גבת ז' ספחים וע"ז באה ההלכה דחלל פוחת מג' אינו מו"ק ולא מבטל שם מחיצה וממילא הוי' מחיצה לעשותו רה"י בין לקולא בין לחומרא אבל לא אמרינן לברך להחמיר להחשיב החלל סתום ממש ולומר הוי' דהחלכות הוא דכנגד החלל סמוך ולא אמרי' לברך נגד זה מ"מ יש להחשיב העומד שהוא פחות מפ"ט כאילו יש בו פ"ט זה לא אמרי' לכל דגוי להחמיר להחשיב העומד השני כאילו עומד אצל עומד הראשון להחשיב שני העומדין כאילו הן אחד מחמת לברך לא אמרי' להחמיר וכן אמרנו אבל לא להחמיר רק לענין שתחלה אינו מו"ק וכן לא אמרי' ולהחשיב החלל כאלו שני הפולין סמוכין זה לזה והא דמסקא ליה בסי' תרל"ב בשני פסולין לא משום שיש להחשיבין כאלו ב' הפולין סמוכין זה לזה כמ"ש המ"א שם. רק דשם מיידי לענין חילוק הסככים ודאי דלא מסתבר כלל לומר דאם הן ביחד ד' מחלק הסככים וכשיש אוייר בניניהן ויש ריחוק ויחד בין הסככים הלשורים אינו מחלק הסככים ולכל מספקא ליה שם :

ולפ"י אי"ש דברי ר"ש ביר"ד ודברי רד"מ בבאן ג"כ יש ליישב דהנה באמת דאיך כלל דבשלמא נבד מחיצות שהצריכה רחמנא ורחמנא אפר דאף שיש חלל מחיצות הרואין משא"כ לענין אהל דבנינו מחיצות הרואין להשמיש כ"א שיהיה מלאכה הצריכה לגופה דדיינו שהיה צורך להשתמש באייר שתחתיו בשעת הכנה האוכל כגון בישורא אנומרא וכו' והנה הנהר שאינו בשעת אכילה עיקר ההיתר הוא משום שאין ממוכין לכבות אבל בשעת הכנה ואוכל כיון שרצוה לאכל כד נבכר א"א בלא כיבוו מותר כמבואר שם בסי' תקי"ז ענין ט' ע"ש ורמ"ו ג"כ לסי' תקי"ט באיזה עפר מכסין ע"ש בסי' ט"ז דדוקא לאחר שנחתמו האפר יאצנו מקצה :

שם לצורך היינו ב' עמ"א שרימו לסי' תקי"א איש שהי' לו אש לשהית יום א' וליל ב' מותר דכל שיש הרבה אש יש בו תועלת גם ליום א' וכשיש הרבה אינו כלה מותר לכל שיש בהיריבוי צורך גם ליום א' מותר כמו במשלה הרבה בסי' תקי"א :

כשהי' נחת ל' לישראל מעיקרא אבל כשעשה שלא מעת ישראל והישראל לא נחת ל' בהכלי רק בהסקה נראה דאין הנכרי יכול לאסור של ישראל שלא מיעתו וכעין שכתב המג"א בס"ט דג"כ ס"ט ל"ה וכן לענין כסיס לברך איסור בס"ט ע"ש ע"ש :

7 שם בכלים שלמים ענין מ"א ס"ט י"ג דהבערה נפ"י אב מלאכה החותרה לצורך ה"ה סתירה ונהו דאסור לבקע כלי לצורך אי"ג היינו משום דמלאכה נפ"י הוא וכו'. פ"י דכשיאסור הבערה ואיסור סתירה באין באחד אמרינן חז"ל ואשה"ל אשה"ל כמו בליבמות דף ז' במצורע שראת קרי וכן בכתבים בטמאי מתים שנגעו זבין אבל לבקע חכלים קודם אסור. ולפ"י מיושב ק"י הפ"י בביצה דף י"ב גבי השחתה עולה גרבה וכו' בהחובת דף ז' דמחיר לבקע בחולה מחחילה ביר"ט דמותר מטעם מתוך וע"ז הקשה הפ"י בשלמא שאר שחיתה שאין צורך לום ליה רק משום חבלה משא"כ שחיתה קדשים ובעילת בחולה דלם הוא צריך ואתי ב"י ג"כ איסור מפרק ומפסק לא הותר ביי"ט ולפי הנ"ל איש כיון דאיסור נטילת נשמה ואיסור מפרק באין בבת אחת אמרינן חז"ל ואשה"ל אשה"ל :

ס"י תקי"ב סעף א' אין מוציאין עיני מ"א ס"ט א' בשם המ"מ דאין זה כבינה שנוגדת לפי שאין זה דבר הראוי בעצמו אלא לאפות ולבשל בו וכו'. והלח"מ שם תקשה דהא אין מסיקין בשברי כלים אף שאין ראויין רק לאפות ולבשל בהן. ולפענ"ד נראה וכוונת המ"מ הוא דיוקא עצי מקצה דהוא דבר איש בו ממש חשבי כמו עצי הקדש ועצי אשירה אבל הכה דלא הוציא רק שלחנה ומליק בהן עצי היתר דמשלחנה אין איסור ליהנות דאפילו שלחנה מע"א מותר לפי שאין בו ממש ובעצמי היתר שהולדקו משלחנה ודאי דמותר ליהנות : שם א"מ אין מביתה. ענין מ"א ס"ט ה' שרימו לתוספת בוד' ד"כ ב"ה אין מבין דשם בתוספת אוסרין אך משם אין ראי' דהתוספת מיידי שחם על העצים וחשוב כמחובין לכיבוי. עוד רמ"ו לסי' תקי"ז ענין ד' דכיבוי לא אמרינן מותר ולצורך אפילה אין היתר רק

אם נבדוק את כל המצוות אשר נצטוו עליהם לומר... (The text continues with a detailed analysis of the laws regarding the Shema prayer, including its frequency and the specific words to be recited.)

אם נבדוק את כל המצוות אשר נצטוו עליהם לומר... (This section discusses the laws of prayer, focusing on the requirements for the Amidah and the Shema prayer.)

אם נבדוק את כל המצוות אשר נצטוו עליהם לומר... (This section continues the discussion on the laws of prayer and the Shema prayer.)

אם נבדוק את כל המצוות אשר נצטוו עליהם לומר... (This section discusses the laws of prayer and the Shema prayer.)

אם נבדוק את כל המצוות אשר נצטוו עליהם לומר... (This section discusses the laws of prayer and the Shema prayer.)

אם נבדוק את כל המצוות אשר נצטוו עליהם לומר... (This section discusses the laws of prayer and the Shema prayer.)

אם נבדוק את כל המצוות אשר נצטוו עליהם לומר... (This section discusses the laws of prayer and the Shema prayer.)

אם נבדוק את כל המצוות אשר נצטוו עליהם לומר... (This section discusses the laws of prayer and the Shema prayer.)

אם נבדוק את כל המצוות אשר נצטוו עליהם לומר... (This section discusses the laws of prayer and the Shema prayer.)

אם נבדוק את כל המצוות אשר נצטוו עליהם לומר... (This section discusses the laws of prayer and the Shema prayer.)

אם נבדוק את כל המצוות אשר נצטוו עליהם לומר... (This section discusses the laws of prayer and the Shema prayer.)

אם נבדוק את כל המצוות אשר נצטוו עליהם לומר... (This section discusses the laws of prayer and the Shema prayer.)

אם נבדוק את כל המצוות אשר נצטוו עליהם לומר... (This section discusses the laws of prayer and the Shema prayer.)

אם נבדוק את כל המצוות אשר נצטוו עליהם לומר... (This section discusses the laws of prayer and the Shema prayer.)

אם נבדוק את כל המצוות אשר נצטוו עליהם לומר... (This section discusses the laws of prayer and the Shema prayer.)

אם נבדוק את כל המצוות אשר נצטוו עליהם לומר... (This section discusses the laws of prayer and the Shema prayer.)

אם נבדוק את כל המצוות אשר נצטוו עליהם לומר... (This section discusses the laws of prayer and the Shema prayer.)

אם נבדוק את כל המצוות אשר נצטוו עליהם לומר... (This section discusses the laws of prayer and the Shema prayer.)

שנה

שבת ק"א א

שנה

עצמו ראוי לך מבציר שאינו מקלל ואפי' מבציר עצים לשל קדרתו. אנו נבון, שהרי גופו של אש צריך לה, וכן במבציר להחמסם שנתאנו ובקורו שוין, והחוש והמלחמה אין נתאנו בעצמו ממש אלא שהו חשמו של עולם להתאם דברים אחרים, וכה"ג מלאכה הצריכה לגופו מיקרי, והרי בגמרא מפורש שאין טעמו של ר"ש מהבציר סתם אלא מהבציר דבר קהן, ולא מהבציר דשוחט אלא ממילה. לפיכך פירשו: ¹² דהא דאמרי' במחלות ר"י ור"ש בחובל ומבציר גמרא אמרי' לה, כי הא דאמרי' לקמן בפ' הבה"ב ¹³ רבי יוחנן הוה כבן בינאי מוני לה ולא שמעי' לוי לבן בינאי הא אלא גמרא, ואמרי' ב"ב ¹⁴ חרוב המורכב וסד השקמה מחלוקת ר' מנחם כ"י יוסי ורבנן, ולא מצינו בשום מקום מחלוקת זו אלא דגמרי' רבנן דגמרא היא ואחרים כיוצא בה יש הבה, או שמא ברייתא היא בכתא מן החיצונות כנון משנה בר קפרא ולוי ושאר התנאים זה כתוב בתוס' חכמי הצרפתים ז"ל ¹⁵ ואין אני אומר כו דמילת דהא מלאכה הצריכה לגופו היא שהוא צריך שיזא אדם זה מהל, ומהדומה לה הנמל צפרניו בכלי וכן שפמו שהוא חייב משום

ועוד דרייז"ה אמאי נקט חובל ומבציר כיון ואין דין מיוחד בהם רק דל"ש"ה הוה מקון ממש ועוד דהא אמרי' שמהוירין פ"ג, דאמילי ר"ש נחמיה במקלל מ"ג צריך שיזא צור, לגופה, ועוד דרייז"ה בחובל וצריך לדבר דהוה צורך לגופה מ"ש מ"ש צ"ל, והוה בור וצורך לעשרה הוה מקלל ל"י יהודה אפי' שיש לו צורך בעפר בין שאין צורך לבור וכן דבג' תוס' המקשה לגוף חילין ביה, ועי' פ"ג אבות (ל"ג א), אמרי' ביה אוי"ה סומן ל' 9 טו' ע"א וקבוקשת הוחס', 10 ע"ג, ב עיי"ש, ועיי"ש ע"ה א ותוס' ר"ה ט"פ, 11 לקמן פ"ה א, 12 סנהדרין פ"ג ב פ"ה ב, 13 תוס' סנהדרין פ"ה א ל"ג, ומתהוירין פ"ג ע"ב, 14 קמ"ה ע"ב ר"ש: כן וכו'. 15 ע"ג ב, 16 בתוס' כאן סנהדרין ובבא קמא שם ושיבת תשובה דרייז"ה ור' אבהו פליגי אליבא דר' שמעון וסילי תוספתא דחובל ומבציר הוה צורך לגופה כוון באסורי נהאך שחובל שיכול לתם ללכו ולתשל בה קידה וכיון שחובל בדתו להנהיג ודעה חבה לצורך גופה הוה מלאכה המליג' ולי' יהודה אפי' הוה לגופה כיון דלקלילין גודל מתיקונו פסור משום ר"ג בשום מקום שמקליל חייב, ומלה ובת כהן חשב פה"ק כר"י אשי מה ל' לחנו כלו רב"י, ור"ש סיל ולי' מתקן בכך ולי' מה"ב דמקלל חייב, ור' אבהו סיל ולי' אפילו במקלל גמור, ורייז"ה סיל כיון ולי' שנה

שנה

חודש תמוז

שנה

דקלילין גמור הוא, אי נמי ברקא עביר דרד כבוד חייב דמילי לומי אימתי, אלא דקבניר דרד חמה, ואורחיה דחמתו של אדם קתני, ור"י ⁸ ור"ש ז"ל שנינו רבנו רישא ר"ש וסיפא ר"י, ואינו מחזור לו דהא חד בבא אמי, וק"י ע"א] כל המקלילין פסורין הוין מרובל ומבציר, אוקי' כ"ש דאמר מקליל בחבורה חייב ולוה המחלוקת לא מצינו עיקר בתלמוד, ור"ש ז"ל הניאו בקשר בנין, ואמר דנפיק לן מפלוגתייהו במלאכה שא"צ לגופה דשמעי' ל"י ל"ש דאמר מלאכה שא"צ לגופה פסור עליה, וחובל ומבציר חידוש הוא שחדשה בהן חורה שאין לך מבציר ואפי' מדליק עצים לבשל קדרתו שיתחייב מן הדיו שכולן מקלילין, וכן ⁹ ומה שהוא מתקן אצל אחרים כגון הבישול ומחזיקה אותו חורה היא שם מקליל בהבצירה חייב, וכן בחבלה מדאצטרדי דחמנא למישרי מילת, ול"י' מהם מתקן חייב עלי', והיינו דמפריש ומלאכה שא"צ לגופה חייב עלי', והיינו דמפריש בגמ', ואויל מ"ש דר"ש מהאי טעמא נופיה גמרי' פלוגתייהו, והו פירוש ר"ש ז"ל ¹⁰, ומה הפירוש נחמיה הרי"ד שמואל הנמוני תלמידו ¹¹ ז"ל לומר דהא דאמר ר' יוחנן ואתיל משנה חובל בצוריל ללכו ומבציר בצוריל לאפור, הי"ק ליה, אוי' הלכה כ"ש אלא כ"ש, דאלו ר"ש לא בעי תיקון כלל דמנא תייתי לה, ואית נפיקא לן מפלוגת, תיקון דמילה מאי היא, אי חשביה ל"י תיקון דגופה אי"כ כל טעמו של ר"ש לא בתלמית דהרי חור לדעתו של ר"ש, ואי לא תיקון דגופה אלא במלאכה שא"צ לגופה היא, אי"כ לאו תיקון דחובל ומבציר ר"ש ואית דמורה ל"ש בתיקון דחובל ומבציר שאין על פי שאינה תיקון דגופה חיובי מחייב, אי"כ היינו ר"ש ז"ל דמקליל בחבורה פסור

ואיבא דפריק שאני דבא דבכל מקום השחים נמוכין לכתוב אותה ואח"כ אבל חתם לא נמוכין לזרוק חוץ למקום השחים ואיבא דפריק דבא בשדעתו לכתוב אותה בשחיה ופלו בידו השחים שנתכוין לכתוב אותה שיתחייב לזרוק ד' וחק לפיכך חייב, דהו"ל כמתכוין לזרוק ד' וחק ח, ואמר כי"כ שחיה נחת ¹², זה ה"י בעל התוספות ¹³ ז"ל ואינו נבון. [קה ע"א] ודאקשי' והתניא פסור, קיל וליקשי ל"י ממתני' דקמוי נמוכין לכתוב חיה' ועלו בידו שתי זינין פסור, וא"ל בשלמא מתני' ל"י קיל בידו שתי זינין בלא זוניי משמע, אבל בריי' דקמוי ועלו בידו שתי משמע, שתי אותיות כתיבתו, ור"ש ז"ל גודס והתני פסור, אבל בכתובות הישנות ובפ"י ר"י ז"ל אשכחון והא תניא ¹⁴.

פ"ה ש"ש ע"ה ע"ה: האור"ה

[קה ע"ב] דמתני' אהבתו נמי ל"י ק"ה דהא ר"י הוא ר"ש, איבא למידק אי ר' שמעון אפי' מתו נמי מלאכה שא"צ לגופה היא, וי"ל אה"כ ¹⁵ וי"ש ל"ש נמי כיון דצריך הוא ללבוש בגד קדוש וכל שבעה קרעו לפניו צריכה לגופה ומקרי ¹⁶, והו קשי' אי ר"ש היכי קתני כל המקלילין פסורין והא ר"ש בידו הוא דחמיל ומבציר חילי למיתני, וא"ל בידו הוא דחמיל לאקשויי רבי אלא דעריפא מניי, אקשי' לה, ומיהו לפום תירוץא דמסקנא דאוקי' דעכ"ל למירימא אימתא אאינשי ביהיה תרוייהו ר"י גינה ומתני' ב"לא רמי אימתא וברייתא ברמיזא אמרנא, ועל מה דעלמא אפי' לר"י פסור שתי שעל דרד המנינ קא מקשה עיי"ש, 39 לעיל ע"ה א, 40 ע"ה תרוייהו נחבין ועי' רשב"א ורישב"א, 41 ע"ה לעיל ע"ה ב, 42 ע"ה תרוייהו והתניא ומתדשיא רשב"א ומאירי, ועי' ר"ק שם בפ"ג: והתניא ועי' תורה 3 שם.

1 וזו דעת ר"ש ז"ל דמתני' היינו ר"ש ואפי' כמתו דלי' הוה מלאכה ¹⁷, 2 בתוס' לפענו בחמלה כמתו שמה דקריה הוה צורך מצוה, והו אנו מספיק כמתו שכ' ברשב"א דא"ב אף המוציא מת לקברו יש בו מצוה

תולדה דגווח²³. ואף על פי שאינו צריך לגוף הצפוניים והשיעור מלאכה הצריכה לגוף נקראת א.²⁴ וכן הורה הבורר ב. ומאן דשקיל איקופי מגלימא²⁵, כולו דומות למילה. והבערה דבת כחן נמי כיון שהוא מדליק ואש לבשל בו פתילה הרי היא מלאכה הצריכה לגופה דומיא דמדליק את האור להתחמם כנגדו ומדליק נר להשתמש לאורה, ולא שמענו מלאכה שאיז לגופה במדליק אלא במכבה²⁶. אלא ראינן תרווינו מלאכה הצריכה לגופה ניהוה, אלא שהצורך עצמו נקרא לקיול בגופה שהנימול נשאר הבל וחולה. והבערה של בת כחן כיון שאין בה הנאה לאדם ממנה, אינו אלא כמדלק בעצמו מלאכה שאדם צריך לו המלאכה גופה מי"מ ויש בה תיקון שאינה מגופה של מלאכה שהיא קיום המצוה, ולר"ש אין אותו התיקון כלום הלכך לר"ש כל מלאכה שאיז לגופה לא מחמת לקיול ולא מחמת תיקון פטור עליה

הנחות הבראין: (א) דגז בתס"ב תתס"ג וצ"ב ע"ב ד"ה אגז ותמס"ב תתי"א מ"י ש"י בשם הריב"ש ובמשכנן נמי היו גזוזים עורות חתשים אפי"פ שלא היו צריכים לגוף המצור. (ב) משמע דגז משמעו של הריב"ש וא"כ במה חוקק מזומר וא"כ לעצמו אלא לחסוד האילן דגז ה"ו קופרי, ול"ו חתום ע"כ ד"ה וצרי"ן נחיא אז בזה גופי צרי"ן ביאר מ"ש קופר מגוזו וצ"ב.

המבועה דבת פון ומלה דאיכא תתם קצת חקון לצורך מצוה לא ליטמא אלא בעינו זה שאינו מקלל גמור ויש חקון קצת בזה לצורך האור ולכבוה אבל במקלקל גמור גם ר"ש אינו מחייב ולדעת חס"י אין זה תלוי בפלוגתא דמלאכה שאיז לגוף. וע"כ קבלה ה"ו ביהם שבמקלקל נחלקו ר' יהודה ור"ש. וז"ל לעיל ה"ו משאג"ג עיי"ש, וע"י לעיל במאור ורבו שב. 19 לעיל ע"ה. 20 לעיל לא. ב. 20 ובא דעת רבנו בקצרה, והוא בדרך הדינה [אלא שחולק עם הדינה בגור מלאכה שאיז לגוף התיקון במילה ואכמ"ל]. וסבר רבנו כסוד רש"י דפלוגתא דמקלקל תליא במחלוקת דאינה צ"ג. ורבנו חלק על התוספות ב"י יסודות, תיא בעיקר דין משאג"ג ל"ף חס"י יע"ט צ"ו, א. דעת רבנו שאפי"פ שיעושה מלאכה שברצונו אינו רוצה בה מי"מ כיון ששכשנו צריך לכו"י מעשי ומקון הוא ה"ו צ"ג. וכמו בנוטל צפרניו ושפמו שמתזנו אינו צריך ואתרניו ומעשה סילוק מ"מ שהתא שנוטלו ה"ו מחקון בגופה ובשפתו ה"ו מלאכה שצ"ג שאפי"פ שיעושה מלאכה שברצונו מתקן שיעושה סילוק בצפוניו ומתקן הוא במעשה בגופו, ואינו דומה למוציא המה ומכבה שאינו אלא מוציא בגוף הדינה. ומש"כ במילה שאינה תיקון וצורך והנאה בגוף הדינה. ומש"כ במילה שאינה שיעושה המלאכה בסילוק העולה מי"מ כיון שצריך האדם ליקים המצוה שיהא אדם זה מחול ה"ו בנוטל

ואפילו בחובל ומבעיר, והיינו נוטל קיצו וחובל בעצמו דמקלקל גמור וא"כ לכלום היינו מלאכה שאיז לגופה ופטור עליה. ומה"ל כפי ר"ש חובל וצרי"ן לכלבו ובער וצרי"ן לכלב כפי ר"ש שהתא הקלאכה צריכה לגופה לאו משום דבעי שום תיקון, וח"ע ליה רבי יוחנן חובל ומבעיר אינה משנה שיתחייב בדרך מקלקל מפני שהיא מלאכה שאין צריך לגופה ופטור עליה. ואם המצי לומר משנה חובל בצרי"ן לכלבו ומבעיר בצרי"ן לאפריסו²⁷. וא"כ וה"ו אף על פי כן מלאכה שאיז לגופה היא דומי' דחופר גומא וא"כ אלא לעפרה²⁸. לא תסעה ביה שהחבלה בכאן היא הדם עצמו שהוא צריך לו ובבר דמיתה זה לגוז ונוטל שערו וצפרנו בין לתקון גופו ולייפוח עצמו ובין לצורך השער והגזיה כולו מלאכה הצריכה לגופה היא. מפני שהכל דבר א' והנטיילה היא עצמה המלאכה. (א) מש"כ בחופר גומא שהבניו בקרקע הוא והוא הנקרא

ד"ה אגז ותמס"ב תתי"א מ"י ש"י בשם הריב"ש ובמשכנן נמי היו גזוזים עורות חתשים אפי"פ שלא היו צריכים לגוף המצור. (ב) משמע דגז משמעו של הריב"ש וא"כ במה חוקק מזומר וא"כ לעצמו אלא לחסוד האילן דגז ה"ו קופרי, ול"ו חתום ע"כ ד"ה וצרי"ן נחיא אז בזה גופי צרי"ן ביאר מ"ש קופר מגוזו וצ"ב.

צפרניו, וכן בהבערה כיון דבעי לבשל מהלכה מה שמקלקל האש ה"ו צריך לגופה. מיהו סבר רבנו דאפי"פ דה"ו צ"ג מי"מ ה"ו בחד מקלקל דה"ו ניימול נשאר חובל וחולה וכן בבת כחן אין תיקון בגופה רק לקיול. אלא דאיכא ביה תיקון חוץ לגופה לאנשים האחרים בקיום המצוה. וה"ו תלוי בפלוגתא, דל"ו יהודה כיון דלא בעי צורך בגופה ממשי ליהדיה חשיב גם קיום המצוה אפי"פ שלא נתקן בגוף התיקון ובבת כחן עצמה מי"מ חשיב גם קיום המצוה כמתקן, מש"כ ל"ש אין אותו התיקון כיון שאינו בגוף התיקון כלום ומכאן לית דמקלקל חייב, ומכאן דפלוגתא דמקלקל תליא בפלוגתא דמשאג"ג, וכרש"י והר"ש, מיהו בבאור פלוגתא ד"ר אבהו ור"ש, ש"ל דפליגי אליבא דר"ש ובתוספות, אלא דרבנו פליגי ביסוד הכיבוד על התוספות, ולידיהו ה"ו דבעי תיקון ור"ש שאינו צורך לכלבו ולאטרו הוא כדי שלא יחיד מקלקל לגמרי ובעי קצת תיקון, ולרבנו אפילו בצרי"ן לאטרו לר"ש לא ה"ו תיקון, ככל דאין דרך בנייה לקלקל בשביל אותו התיקון, וראו דצרי"ן לכלבו ולאטרו משום דבעי דלה"ו צריכה לגופה. ור"ר אבהו ס"ל דר"ש מחייב בחובל ומבעיר גם באינה צ"ג. ומה דאמר"י בחלומך דבעי רש"י במקלקל צ"ג היינו ליידי"ח או שוודה לסוף ליידי"ח ע"י בסמוך. וע"י דשבי"ח כשם רבנו. וז"ל לעיל ע"ה. ב דחופר גומא ה"ו מקלקל אפילו ליידי"ח וע"י חס"י ד"ה בחובל ובעל המאור. 22

מלאכה וכן הבערה לאפר צרי"ן לגופה היא. וכאן ה"ו שואל ב"ן לדברי ר' לודבריי וכן לדברי רבותינו הצרפתים ב"ן צרי"ן לכלב וצרי"ן לאטרו מתקן גמור הוא ואיכא לא מחייב לכ"ע. והשיבו בזה²⁹ שכל מה שאין דרכן של בני אדם לקלקל בשביל אותו התיקון אין זה מתקן אצל שבת. והטעם משום דמלאכת מחשבת בעינן ואין זו מלאכת מחשבת שיהא חובל באדם לצורך הכלב וירדקו גדיש לצורך האפר, אבל שוחט ומדליק עצים לבשל בתוך מתקן הוא אצל שבת לר"ה. דהא תנו³⁰ באבות מלאכות מבוערי, ומדמוסי' ר"י שובט ומקדק³¹. ש"מ שמודה בכמה. ואף על גב דלענין ע"ז אמרי' בפ"ק דחולין³² סכין של ע"ז מותר לשחוט בה משום דמקלקל הוא. גבי שבת מיהא מחייב ורבינו תם ז"ל מפרש³³ דהא דחשיב מקלקל אפילו צרי"ן לכלבו וצרי"ן לאטרו לפי שאין התיקון בא בשעת הקלקול, ולאחר שנעשית החבורה בא הדם ולאחר שנעשית הבערה בא האפר. ואין טעם זה מחורר ולא מסכים לדעתינו. ואשוב לדבדי לפרש טעמיהו דרבי אבהו ורבי יוחנן, ה"ו יודע דטעמא דר"ש דפטר מלאכה שאיז לגופה משום מלאכה מחשבת. דטעמא דכל המקלקלין פטורין קמא משום דבעי מלאכה מחשבת כדמכח בפדק קמא דהגיה³⁴. משום הכי סבר ר' אבהו למימר ה"ו למדנו לר"ש דמילה לקיול הוא לגופו של גימול ותיקון הוא וראו אצל אורעו שיעושה נחת רוח שאין התיקון ממשי בגופו. התיקון שהוא חוץ מגופה של מלאכה מתחשב, ונמצאו מחייבי לקיול בחבורה לר"ש הלכך אפי"פ בשא"צ לגופה נמי מחייב דהיינו מקלקל גמור בלא שום תיקון

הנחות הבראין: (א) חייב בכל גזוזי כחשבוניו לקלקל. ור"י חזית ל"י שכל שאין בקלקול שלו שום הנאה פטור.

חז"י, וע"י בעל המאור. 23 ע"ה. א. 24 ע"ה. ב. 25 ת"ה. א. 26 בחוס' כ"ן ד"ה חז"י. 27 ג. ב. 28 ב. ה. 29 ה"ר' במייחס לרש"י. ותם על דבריו; וא"י תמה לפי שהוא ז"ל ארכבה לפרושה דליה אהרי רכש' דכספ' שהוא אומר דמילה מלאכה הצריכה לגופה מקרי מפני שהוא צריך שישאר מוחל וכו' וא"י רבנא דכספ' בעצם המלאכה, ומש"כ יש לקיים לחלו דבראו מועיל מה שצרי"ן שישאר מוחל מקיים מצות כדראו דחשיב שתייחס המשנה אליה. מיהו כיון דלא ה"ו תיקון בגוף חודש הדינה, ויעושה ענין מחשבת של מקלקל. 30 ע"י לעיל דעתה יא ו"ב. 31 לקמן קכ"ב. ב. 32 ת"ה. ב.

לכתיב את כל האמירות אשר נתתי לך ואלו כל האמירות אשר נתתי לך...

אשר נתתי לך את כל האמירות אשר נתתי לך ואלו כל האמירות אשר נתתי לך...

וישאלני יעקב ואומר ומה עשיתי לך והוא יעקב אשר עשה לו...

וישאלני יעקב ואומר ומה עשיתי לך והוא יעקב אשר עשה לו וישיב לו...

וישאלני יעקב ואומר ומה עשיתי לך והוא יעקב אשר עשה לו וישיב לו...

וישאלני יעקב ואומר ומה עשיתי לך והוא יעקב אשר עשה לו וישיב לו...

וישאלני יעקב ואומר ומה עשיתי לך והוא יעקב אשר עשה לו וישיב לו...

וישאלני יעקב ואומר ומה עשיתי לך והוא יעקב אשר עשה לו...

מתשבתו למח ארמי הוהיל הרי מי"מ האופה מכין לחול ותלוי דשם במנהות אותו דבר עלמו לא בל כלל היתר לידת דגים לא חזיא צו"מ אבל כהואיל הרי אותו דבר עממי ויכל לצוא לידו ארמי וא"כ צ"ל הנהגות לא יבוא לידו א"כ.

אך דברי החוס' תמוהין מאוד בש"ס במקומו בנמלכה הראשונה כחושב דמדמח הש"ס לזיל דהר מעשיו אף שנעשה הכיתר בצאותו דבר עלמו ויתבאר במ"א בס"ד. אבל עכ"פ אין זה ענין לבואיל.

ובאמת כל מה שהקשיה קשה גם עג מלכה הכפשת. דאך מותר להפשיט צו"מ כיון שכונתו גם על העור. וכלל כוונת העור רק לנורך אכול נפש של כבשר אין כחן שוב מלכה. דהרי מבוחר בשנה (דף ק"ז ע"א) דמלכת מפשיט הוא רק אם מפשיט לנורך העור לטעיה קמיעו. עיי"ש דשקול לי בצדו. וכיון דאין במפשיט לנורך הכשר שום מלכה למח ויהי מותר להפשיט אם כוונה גם על העור. והרי ש"ס ערוך הוא בסוכה (דף ל"ג ע"ב) בלקטן לאכילה ופרוץ וכה פ"ר הוא. ומסיק כש"ס דאין לו כיתר רק בציה לי הושענא אחריתו. וא"כ הדברים ק"ח. דשם אומר כש"ס ללקט לאכילה כיון דע"כ יעשה מלכה שיהאן הכהן. ומכש"כ הנהגות הנלוות ומפשיט שצפירות מכין עליהם ולמה ויהי מותר.

אשר ע"כ נלפענ"ד דהסברה הוא. כיון דכל כוונתו בהגישה הנהגות ומפשיט מה שעושה זה היום צו"מ הוא רק לנורך ארמי של צו ציוס. ואף שבאמת נעשה מלכה של גזוז ומפשיט. אבל מלכה זו אין לו שום נורך היום. דהרי נולדה ונורות לחין אינם ראוין צו ציוס. כמבואר במג"א סי' ה"י"ב סק"ט, וע"כ לא דמי להא דליקט ענבים דשם נעשה תיקון מנה ג"כ על יו"ט. ומלכה תיקון הדם הוא מלכה האסורה צו"מ. דל"ש צ"ח מתוך. יען דמלכה מכה בפטום לכה בצו"מ. וע"כ שפיר מוקרי שפיר מלכה אסורה צו"מ. כיון דהמלכה נעשה לנורך האיסור כמו לנורך הכיתר ויש ריעו"א עירובין ג"כ גבי כלי טעילה לו.

וכן לק"מ מש"ס צ"ח (דף כ"ג) דשפיר הוכיח רבא מנשרה לגומרי דלגמר פירות היו שיה לכל נפש. ואלי"ה שפיר ה"א אסור. וכן צ"ח דאוסר הרא"ש לשל ככלי חרס חדש צו"מ הוא גם כן מטעם דהתיקון והחוק הקדירה הוא לנורך כצבול שפיר כענה ותיקון הקדירה הוא מלכה אסור. והוא מכשירין שאפשר לעשותו מעו"ט. ושפיר אסור בכל הני משא"כ בגזוז ומפשיט דאין לו שום נורך של המלכה אסור שיעשה היום דוקא רק שעושה אותה היום לנורך ארמי. צ"ח שפיר מוקרי שפיר עושה לנורך ארמי. ולא הנריכו רחמנא להפסיד הנהגות והעור ולהשליכס. רק כיון שעושה אותה היום לנורך ארמי שפיר מותר. ודמי להא דנדרים ונדבות שאין קרבין צו"מ צ"ח י"ט ע"א יען דעיקר המלכה נעשה לנורך גבזה. וה"נ מה שעושה היום עושה רק לנורך ארמי. ועכ"פ אין שיהיה זה שייך רק בצע"כ עלמו התולש לנורך אכילה. אבל בשו"מ התולשין דהם תולשין רק לנורך הנהגות גרידא שפיר יש איסור תורה בתולשתן חב לפי מהשבתו חב לפי מהשבתו.

וגם חוץ מה יש איסור ברור מטעם עילגול מוקצה. דבשלמא כצ"ח הרי מעלגל לנורך ארמי ועילגול מוקצה לנורך ארמי מותר. כמש"פ החוס' בצ"ח (דף ה' ע"א) ד"ה אומר רב יהודה. משא"כ בשו"ב. וגם חוץ מה ראיה דהשו"מ מרעה אל רעה ילאו ותולשין "הפענים" של הכנף ג"כ צו"מ. וזה ודאי ברור דיש איסור תורה לכל הדעות. לזאת לפענ"ד להלכה

בתלושת הנהגות של השו"מ צו"מ דאיסור דרבין ודאי יש. וגם אפשר איסור תורה והנלפענ"ד כחצתו. ולאשר שזכ דבר חדש שאלתי זאת למורי הגאון הקדוש שליפ"א מס' א כ ע ש א צ והכנים ג"כ לאיסור.

L

סימן כו

בענין לעשות מלאכה ביו"ט לצורך הפסד ממון

דע דבענין נעשה מלאכה צו"מ לנורך הפסד ממון. ראיתי צ"ח מצוכה גדולה בש"ס דש"ס צ"ח (דף כ"ב ע"א) מוצא דנדיין דקיי"ל כרי יהודה במכשירין. מותר לכבות דליקה משום איבוד ממון אף שיש לו בית אחר. רק שאין מורין כן נכחילה ולשיטת הרמב"ן שצ"ח ז"ל שם הוא איסור גמור מדרבנן. ולא בכל דבר מותר לעשות מכשירין ע"ש דעכ"פ מבי"ה שרי לעשות מלאכה בשביל איבוד ממון ע"ש היטב בסוגי וברין שם. אבל איכה נמידק ענה עובא. דהרי בש"ס פסחים (דף מ"ז ע"ב) קאמר הש"ס בפשיטות משום הפסד ממון שרינן איסורא דאורייתא בתמיה הרי דמבי"ה אסור כל שאינו לאוכל נפש או הנאה הגוף. ועוד קשה עובא דהרי רב חסדא גופי אסור בצ"ח (דף כ"ה ע"א) דהלכה כר"י. וא"כ איך מקשה הש"ס בפסחים שם אליבא דרב חסדא דילמא אסור רב חסדא לגמרי כרי יהודה בכל מכשירין. עוד קשה לי עובא איך יש ק"ח דמותר לעשות מלאכה לר"י משום הפסד ממון. הלא רק בחו"מ מותר דבר הצדד ולא צו"מ. ועוד אמתי קאמר הש"ס בצ"ח כ"ה ע"א בצולשת שציקשו לבז כל בעיר דאסור לשחוט בשבילם מבי"ה ולמה לא יהי מותר משום איבוד ממון לרי יהודה. אך ע"ז יש לתרץ דודאי לא שרי רבי יהודה לעשות מלאכה בשביל איבוד ממון רק היכה דמלאכה עלמה מניל הממון מהפסד כצבול דליקה משא"כ בצולשת שאין עמם השחיטת צבול עכו"ם מניל הממון רק שרובה לפיכך אותם צ"ח ודאי אסור כמו שמודק רי יהודה דאסור לעשות מלאכה כדי שיהי לו מעות נקיות ארמי ואין זה נקרא מכשירין כיון שאין המלאכה נעמם מכשיר הארמי וע"כ גם מה שהקשיה מהח"מ לא ק"מ דחוב"מ גם זה מותר כפועל שאין לו מה יאכל. אבל סתירה בסוגיות ק"ט. ועוד קשיא לי עובא דהם בלגת ממון מוקרי לכס כרי יהודה א"כ למח יהיה אסור לכבות את הבקעת ומח שמחלק המכרש"א בין הפסד מרובה לבין הפסד מועט מח שייך זה לדבר שהתורה החירה לחלק בין הפסד מרובה להפסד מועט.

אשר ע"כ נלפענ"ד לפרש דברי הש"ס צ"ח דאין כוונה הש"ס דהלגת ממון תשיב לכל לרכיכס לר"י רק דכוונת הש"ס דלכך מותר לר"י אף שיש לו בית אחר היינו כיון דע"כ כיצויו הרי ראו בבית לדור צו צו"מ אף שכעת אין לר"י לו מי"מ מבי"ה מותר מטעם הוהיל ומקלעי לי אורחים שיצטרכו לישב בהבית צו"מ ואף לנורך הנאה הגוף הוא רק משום מתוך כמש"כ הר"ן צ"ח גבי חמין לרגליו וצבול ל"ש מתוך. דהרי אין צבול באוכל נפש. כמש"כ החוס' צ"ח (דף כ"ג ע"א) ד"ה על וצבול צ"ח כהצו החוס' שנה (דף ל"ה ע"א) ד"ה וחרודה דהוא מטעם מתוך דמגנן. אבל כצבול ל"ש זה.

1) **LECLIC** **LECA** **DEE** **MAE** **ADIESE** **MAEA**
 2) **LECLIC** **LECA** **DEE** **MAE** **ADIESE** **MAEA**

3) **LECLIC** **LECA** **DEE** **MAE** **ADIESE** **MAEA**
 4) **LECLIC** **LECA** **DEE** **MAE** **ADIESE** **MAEA**

5) **LECLIC** **LECA** **DEE** **MAE** **ADIESE** **MAEA**

6) **LECLIC** **LECA** **DEE** **MAE** **ADIESE** **MAEA**

7) **LECLIC** **LECA** **DEE** **MAE** **ADIESE** **MAEA**

8) **LECLIC** **LECA** **DEE** **MAE** **ADIESE** **MAEA**

9) **LECLIC** **LECA** **DEE** **MAE** **ADIESE** **MAEA**

10) **LECLIC** **LECA** **DEE** **MAE** **ADIESE** **MAEA**

11) **LECLIC** **LECA** **DEE** **MAE** **ADIESE** **MAEA**

12) **LECLIC** **LECA** **DEE** **MAE** **ADIESE** **MAEA**

13) **LECLIC** **LECA** **DEE** **MAE** **ADIESE** **MAEA**

14) **LECLIC** **LECA** **DEE** **MAE** **ADIESE** **MAEA**

15) **LECLIC** **LECA** **DEE** **MAE** **ADIESE** **MAEA**

L

←

NCL **LECLIC** **MAE** **MAE** **MAE** **MAE** **MAE**

(ח) ואין להקשות לשיטת המוספות שבה (דף ל"ד): בגזו ואין צריך לצידי רק לתקן התי שגזו ממנו היו מלאכה שאינה צריכה לגופה ופסור. אם כן תלישת גולות לבטל הבית יאמר. וכן מפשיט ביום טוב. לא קשה צידי דמכל מקום המעשה באוכל נפש גם כן. והנה הוא מעשה אוכל נפש וחייב שבת ויום טוב אינו על המלאכה לבד רק גם על המעשה. והוא טעמא רבוי כשיעורא ביום טוב מותר. משום דהמעשה לאוכל נפש. אף דמוספות שיעור אינו לאוכל נפש. דמכל מקום המעשה לאוכל נפש. הכי נמי בזה. מה שאין כן בשו"ב טעם הגולות שגם המעשה אין האוכל נפש שישוה מעשה מחשבת כיון שאין צריך לו:

(א) הנה כשימן מקליב בטור שלחן ערוך כל הרפואה מותרת במועד. וכמו המגן אברהם פי' שמוחר לשמות דבר שהוא משום רפואה. משמע דביום טוב אסור לשמות. והנה ראית המגן אברהם חוקה מהמוספות שהביאו הר"ף והרא"ש הובא ביניה יוסף שם שוחים מי זבליט ומי דקליט וכיום של עקרין במועד. והנה הדבר מפורש. אך לפי ששלה אלי על ידי ר' חיים מרדכי נ"י שגם כל פנים רואה ההיתר על יום טוב ב' של ראש השנה נראה שצריך לדבר הרבה. שמתו פני לעיין בדבר. ואף שאין הזמן פטוי. כמאמר ח"ל תיחי לי דבר אחי ארבה מרבנן כו' לא מצינא רישא אבי סדיא עד דמהפכנא בזכותי:

(ט) מה שהוקשה לו הא דכשי למיחר בשבת אגומרי משום שזולד ריחא אף שזולה גם כן. איסור מוליד הוא דזה חמיר ממלאכה. והטורה לא התירה רק תיקון לא להוליד דבר חדש. כעין שכתב הרמב"ן שהטורה לא התירה לעקור דבר מגידולו או לצד דבר שאינו ברשות אדם:

(ב) הנה בדברי הר"ן פרק שמונה שרלים יש מקום עיין שכתב שם שלשה חילוקים. היכא דאיכא סכנת אבר מחללין שבת אפילו על ידי ישראל. ובאין בו סכנת אבר רק חולי שטפל מחמתו למשכב מחללין על ידי גוי אפילו במלאכה גמורה אבל לא שבות על ידי ישראל. ומי שאינו חולה אלא ממחוק והולך כבדיא אין מחללין אפילו על ידי גוי. ולא עוד אלא אפילו בדברים המותרים לבדיא אסורין לו כל שמעשיו מוכיחין שרפואה מחכין. והיינו דתקן החושש בשינוי לא יגמט את החומץ כו' כיון שדבר זה אינו חולי אלא מיושק בטלמא עד כאן תובן דבריו. ומבואר מדבריו דבחולה גמור אין אסורין רפואה שגזרו משום שחיקת סמיים. וקיל משאר שבות שאסורין לו על ידי ישראל אפילו בחולי גמור כל שאין בו סכנת אבר:

(י) מה שהוקשה לו בטלם ענבי הדם לשמרי משום אוכל נפש. הנה התיקון רק בעגבה אחת שמגרע רוב ענבים ועגבה אחת אין בה כשיעור. ואף דבעלמא פחות כשיעור יחשב כצורך קצת. הא תיקון מנא לא הותר במלאכה אוכל נפש עלמו שיהי' מותר באפשר לעשות מערב יום טוב שנאמר מתוך שהותר באוכל נפש אפילו באפשר יהי' מותר גם כן בצורך קצת אפילו באפשר. ולא הותר מחקן מנא אלא באי אפשר מערב יום טוב. ואף שעל ידי זה יוכל אחר כך לתלוש שאר ענבים ואם נאסור לו על כרחק ישארו כל ענבים שמגרעין הרוב ואיך. זה הוי חכשירין שעל ידי שמעירין עגבה זאת יוכל אחר כך לתלוש עוד. ומכשירין שאפשר מערב יום טוב הא לא דמי יום טוב:

(ג) וקשה מחילת דבריו עיין שם שהוכיח דביום בו סכנת אבר מחללין שבות אפילו על ידי ישראל. מהא דהיכי דשחיקי סמיים מאתמול מחללין משום סכנת עורוין. אף למאי דלא הוה ס"ל שורייקי דעינא בלבא חליא. והרי שבות של דבריהם יש בו משום שחיקת סמיים ע"כ. והרי אמרת שבות דרפואה אפילו בחולי גרידא מותר [ונכרח מלאדי ראיתי דוקא אכילה וקמ"י החירו משום שאי אפשר על ידי גוי. ובאמת בר"ן לא משמע כן. וכן בהוראת האדם להרמב"ן יעוין שם. ועיקר הסברא דאי אפשר על ידי גוי לקוחה מדברי הר"ן פרק חציות לענין גומה ויגן חלב. ואינו דומה דחלב מאחר שהרפואה כשהוא רותם והוא על ידי יניקה דוקא אי אפשר כלל על ידי גוי. אבל אכילה אפשר שיחוב לו גוי לתוך בית הבליטה כשא דפרק אלו נטרות. וכל שכן שחי'. שבקל יוכל הגוי לשפוך לתוך גרוטו המשקין. ועיקר הקו' אללי מה שמשמעות הר"ן והרמב"ן דאף לפשות לו רפואה מותר בחולה ולאו דוקא באכילה ושמ"ן]:

(יא) מה שהוקשה לו על מגיני שלמה שכתב שאם מלורע מכנים יותר למקדש ממה שצריך אינו איסור רק מדרבנן. ותמה כבודו הא המותר אין צריך כלל למלוה. יעיין מוספות זכמים (דף ל"ה). דטעם ביהא במקלח שמה ביהא משום דחשיב כאילו נכנס כולו. ואם כן מה נפקא מינה אם מכנים מעט יותר כיון שכל החיוב משום שאילו נכנס כולו וגם בלא המותר כאילו נכנס כולו:

ידידו הדו"ש ושי"מ הק' אברהם.

סימן שצד

ביה אור ליום ועשיק נצבים תרסיג לפיק.

להרהיק בורה רא"י צוק צה"ה מנור.

(ד) אשר על כן נראה לי דחילוק יש בין הרפואה הנעשה בסמיים דבכו גופייהו איכא גזירה דשחיקת סמיים זה דומה לשאר שבות. אבל רפואה דעלמא דבכו גופייהו ליכא גזירה. רק גזירה שמה יתרפא בסמיים. ובכן יהי' הגזירה שמה ישחקם בשבת קיל משאר שבות. ומותר במקום חולי:

(ה) וסעד יש לזה מהא דשבת (דף נ"ג): בהמה שאחזה דם אין מעמידין אותה במים כדי שחלטין. ואמר עולא הטעם גזירה משום שחיקת סמיין. ופירש"י במדרי דרפואה גזור רבנן דאי שריח שום רפואה אחי למשרי שחיקת סמיים והוא איסור דאורייתא

דבר אשר עטית כבודו הרביעי ודרש מאתי הלכה למעשה אם רפואה אסורה ביום טוב. כי בגמרא לא מצינו רק במחל עינא שהוא שבות בעלם זולת הרפואה. אבל שיהי' איסור ביום טוב מחמת הרפואה לא מצינו עד כאן דבריו: